

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اردبیل

مطالعات طرح آمایش استان اردبیل

جلد اول: تحلیل وضعیت و سافتار

فصل اول: تحلیل وضعیت استان

بخش سوم: تحلیل اقتصادی

قسمت چهارم: تحلیل عرضه های فعالیت اقتصادی

پیوست ۱: اقتصاد شهری

مصوب شورای برنامه ریزی و توسعه استان اردبیل

۱۳۹۱

استاداری اردبیل   سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اردبیل

شرکت کنسرسیوم مهندسين مشاور رویان و رویان فرانکار سیستم

مقدمه :

آمایش سرزمین، رسیدن به مطلوب ترین توزیع ممکن جمعیت، توسط بهترین شکل توزیع فعالیت های اقتصادی و اجتماعی در پهنه سرزمین استچنان که هر دوره ای از توسعه می تواند نگاه متفاوتی به سرزمین داشته باشد. اگر استراتژی، «توسعه صنعتی» باشد نگاه آمایشی «تصرف» سرزمین و پخش کردن فعالیت در گستره جغرافیایی است ولی اگر چنانچه استراتژی به «پسا صنعتی» شدن نظر داشته باشد، در نگاه آمایشی پایداری محیط زیست و بازگشت به طبیعت اهمیت خواهد یافت. بنابراین هر مرحله از توسعه و هر مرحله از فعالیت حکومتی، نگاه سرزمینی خود را خواهد داشت.

بدون تردید تلاش تمام برنامه ریزان رسیدن به توسعه پایدار، تعادل منطقه ای، توزیع مناسب فعالیتها و استفاده حداکثر از قابلیت های محیطی در فرایند توسعه مناطق می باشد. تمرکز شدید جمعیت و فعالیتها در یک یا چند نقطه جغرافیایی از مشخصه های بارز اکثر کشورهای در حال توسعه، بخصوص ایران است. رشد اقتصادی یک کشور به هر اندازه که باشد، باز هم مناطق کم و بیش عقب مانده در آن دیده می شود که به علت فقدان منابع طبیعی و دوری از مراکز اصلی فعالیتهای اقتصادی نسبت به سایر مناطق مستعد، محروم مانده اند.

هدف آمایش سرزمین توزیع تهینه جمعیت و فعالیت در سرزمین است به گونه ای که هر منطقه متناسب با قابلیت ها، نیازها و موقعیت خود از طیف مناسبی از فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی برخوردار باشد و جمعیت مناسب با توان و ظرفیت اقتصادی خود پذیرا باشد. به عبارت ساده تر هدف کلی آمایش سرزمین سازماندهی فضا به منظور بهره وری مطلوب از سرزمین در چهارچوب منابع ملی است.

مجید خدا بخش

استاد ارادویل

پیش گفتار:

آمایش سرزمین ، ارزیابی نظام مند عوامل طبیعی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و ... به منظور یافتن راهی برای تشویق و کمک به جامعه بهره برداران در انتخاب گزینه هایی مناسب برای افزایش و پایداری توان سرزمین در جهت برآورد نیازهای جامعه است. برخلاف رویکرد بخشی، آمایش سرزمین با رویکرد همه سونگر در چارچوب توسعه فضایی سعی دارد راهکارهای مناسب را برای تحقق توسعه متوازن، همه جانبه و پایدار در سطح سرزمین ارائه نماید.

در این راستا مطالعات آمایش استان اردبیل همپای سایر استانها و در قالب ساز و کار پیش بینی شده در طرح مصوب مطالعات آمایش سرزمین، ابلاغی ریاست محترم سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با برگزاری مناقصه و عقد قرارداد با کنسرسیوم مهندسی مشاور رویان و رویان فرانکار سیستم و با همکاری کارشناسان سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان شروع گردید و نهایتاً در سال ۱۳۹۱ با طی مراحل مختلف اصلاح و تصویب در کارگروهها، در قالب ۲۴ جلد گزارش و CD نقشه های رقومی به تصویب شورای برنامه ریزی و توسعه استان رسید.

در این قسمت از مطالعه که خلاصه یافته های مطالعات آمایشی استان می باشد بصورت کلی ضمن معرفی وضعیت استان ، چشم انداز بارز توسعه استان شامل توسعه اقتصادی ، توسعه اجتماعی و فرهنگی و توسعه فضایی و در نهایت برنامه ریزی و سیاست گذاری شامل نواحی همگن برنامه ریزی ، تطبیق نواحی همگن فضایی - آمایشی با منطقه بندی طرح کالبدی منطقه ای و راهبردهای توسعه آمایش توسعه استان ارائه گردیده است . امید است سند توسعه آمایش استان اردبیل به عنوان یکی از بالادست ترین سند توسعه استان در نظام برنامه ریزی در اولویت برنامه ریزان، مدیران و تصمیم گیران استان قرار گیرد.

شایسته است از تمامی دستگاه های اجرایی که با ارائه آمار و اطلاعات دقیق و اظهار نظر در بخش های مربوطه ما را در تدوین این مطالعات یاری نمودند قدردانی و تشکر نمایم .

داود شایقی

رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی

فهرست گزارش های طرح مطالعات آمایش استان اردبیل

♦ جلد اول: تحلیل وضعیت و ساختار

• فصل اول: تحلیل وضعیت استان

- بخش اول: تحلیل وضعیت منابع طبیعی و محیط زیست

پیوست ۱: هواشناسی

پیوست ۲: زمین شناسی

پیوست ۳: ارزیابی منابع اراضی

پیوست ۴: پوشش گیاهی

پیوست ۵: منابع آب سطحی و زیرزمینی

- بخش دوم: تحلیل اجتماعی و فرهنگی

قسمت اول: تحولات جمعیتی در سه دهه گذشته

قسمت دوم: تحلیل نظام شهری استان

قسمت سوم: تحلیل نظام روستانشینی و عشایری استان

قسمت چهارم و پنجم: تحلیل وضعیت فرهنگی و سرمایه اجتماعی استان

- بخش سوم: تحلیل اقتصادی

قسمت اول: تحلیل ویژگی های اقتصادی جمعیت

قسمت دوم: تحلیل زمینه های فعالیت اقتصادی برحسب بخش های اصلی

پیوست ۱: صنعت و معدن

پیوست ۲: ساختار کشاورزی

پیوست ۳: خدمات

قسمت سوم: تحلیل ویژگی های زیربنایی

قسمت چهارم: تحلیل عرصه های فعالیت اقتصادی

پیوست ۱: اقتصاد شهری

قسمت پنجم: تحلیل اقتصاد کلان استان و جایگاه آن در سطح ملی در ۵ سال

گذشته

• فصل دوم: تحلیل ساختار فضایی موجود

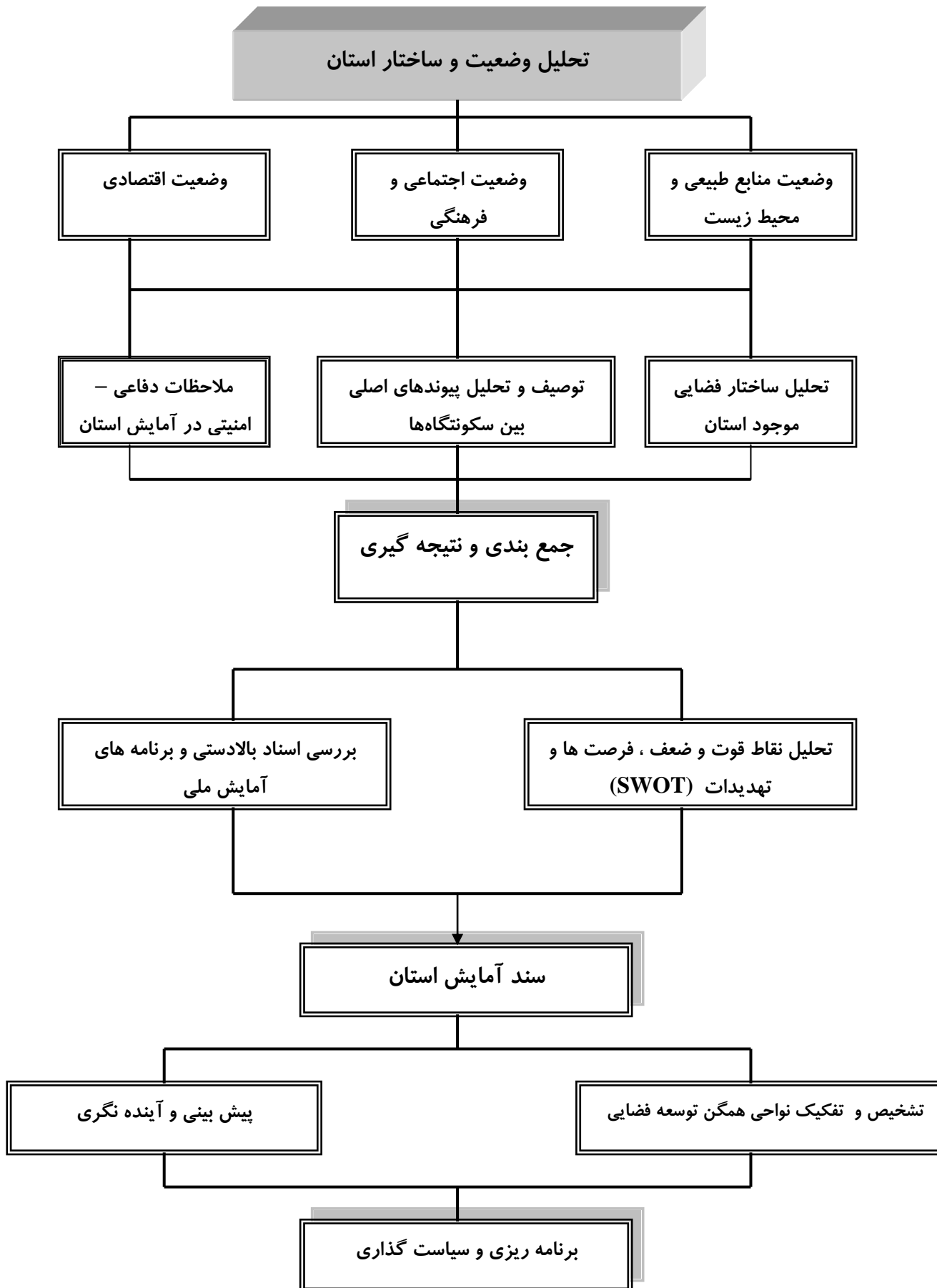
• فصل سوم: توصیف و تحلیل پیوندهای اصلی بین سکونتگاه ها

• فصل چهارم: ملاحظات دفاعی - امنیتی در آمایش استان

• فصل پنجم: جمع بندی و نتیجه گیری از مطالعات

♦ جلد دوم: برنامه ریزی و سیاست گذاری و ساختار مدیریت آمایش استان

چارچوب مطالعات آمایش استان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	۱: تحلیل عرصه های فعالیت اقتصادی
۱	۱-۱: مقدمه
۲	۱-۲: اقتصاد شهری
۲	۱-۲-۱: اشتغال
۲	۱-۲-۱-۱: اشتغال جمعیت
۵	۱-۲-۱-۲: اشتغال کارگاهی
۶	۱-۲-۲: ویژگیهای زمین و مسکن
۶	۱-۲-۲-۱: ویژگیهای مسکن
۱۱	۱-۲-۲-۲: ویژگیهای زمین و ساختمان
۱۳	۱-۲-۳: کارکردهای روستایی
۱۶	۲: ویژگیهای اقتصادی شهرهای استان اردبیل
۱۶	۲-۱: ویژگیهای اقتصادی شهر اردبیل
۱۶	۲-۱-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۱۷	۲-۱-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۱۸	۲-۱-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۲۱	۲-۱-۴: کارکردهای روستایی
۲۲	۲-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر آبی بیگلو
۲۲	۲-۲-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۲۳	۲-۲-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۲۴	۲-۲-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۲۶	۲-۲-۴: کارکردهای روستایی
۲۸	۲-۳: ویژگیهای اقتصادی شهر اصلاندوز
۲۸	۲-۳-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۲۹	۲-۳-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۳۰	۲-۳-۳: ویژگیهای زمین و مسکن

۳۲	۲-۳-۴: کارکردهای روستایی
۳۴	۲-۴: ویژگیهای اقتصادی شهر بيله سوار
۳۴	۲-۴-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۳۵	۲-۴-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۳۶	۲-۴-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۳۸	۲-۴-۴: کارکردهای روستایی
۴۰	۲-۵: ویژگیهای اقتصادی شهر پارس آباد
۴۰	۲-۵-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۴۱	۲-۵-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۴۲	۲-۵-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۴۴	۲-۵-۴: کارکردهای روستایی
۴۶	۲-۶: ویژگیهای اقتصادی شهر تازه کندآنگوت
۴۶	۲-۶-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۴۷	۲-۶-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۴۸	۲-۶-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۵۰	۲-۶-۴: کارکردهای روستایی
۵۲	۲-۷: ویژگیهای اقتصادی شهر جعفرآباد
۵۲	۲-۷-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۵۳	۲-۷-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۵۴	۲-۷-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۵۷	۲-۷-۴: کارکردهای روستایی
۵۸	۲-۸: ویژگیهای اقتصادی شهر خلخال
۵۸	۲-۸-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۵۹	۲-۸-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۶۰	۲-۸-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۶۲	۲-۸-۴: کارکردهای روستایی
۶۴	۲-۹: ویژگیهای اقتصادی شهر رضی
۶۴	۲-۹-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

۶۵	۲-۹-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۶۶	۲-۹-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۶۸	۲-۹-۴: کارکردهای روستایی
۷۰	۲-۱۰: ویژگیهای اقتصادی شهر سرعین
۷۰	۲-۱۰-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۷۱	۲-۱۰-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۷۲	۲-۱۰-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۷۴	۲-۱۰-۴: کارکردهای روستایی
۷۶	۲-۱۱: ویژگیهای اقتصادی شهر عنبران
۷۶	۲-۱۱-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۷۷	۲-۱۱-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۷۸	۲-۱۱-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۸۰	۲-۱۱-۴: کارکردهای روستایی
۸۲	۲-۱۲: ویژگیهای اقتصادی شهر کلور
۸۲	۲-۱۲-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۸۳	۲-۱۲-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۸۴	۲-۱۲-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۸۶	۲-۱۲-۴: کارکردهای روستایی
۸۸	۲-۱۳: ویژگیهای اقتصادی شهر کورائیم
۸۸	۲-۱۳-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۸۹	۲-۱۳-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۹۰	۲-۱۳-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۹۲	۲-۱۳-۴: کارکردهای روستایی
۹۴	۲-۱۴: ویژگیهای اقتصادی شهر گرمی
۹۴	۲-۱۴-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۹۵	۲-۱۴-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۹۶	۲-۱۴-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۹۸	۲-۱۴-۴: کارکردهای روستایی

۱۰۰	۲-۱۵: ویژگیهای اقتصادی شهر گیوی
۱۰۰	۲-۱۵-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۱۰۱	۲-۱۵-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۱۰۲	۲-۱۵-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۱۰۴	۲-۱۵-۴: کارکردهای روستایی
۱۰۶	۲-۱۶: ویژگیهای اقتصادی شهر لاهرود
۱۰۶	۲-۱۶-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۱۰۷	۲-۱۶-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۱۰۸	۲-۱۶-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۱۱۰	۲-۱۶-۴: کارکردهای روستایی
۱۱۲	۲-۱۷: ویژگیهای اقتصادی مشکین شهر
۱۱۲	۲-۱۷-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۱۱۳	۲-۱۷-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۱۱۴	۲-۱۷-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۱۱۶	۲-۱۷-۴: کارکردهای روستایی
۱۱۸	۲-۱۸: ویژگیهای اقتصادی شهر نمین
۱۱۸	۲-۱۸-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۱۱۹	۲-۱۸-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۱۲۰	۲-۱۸-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۱۲۲	۲-۱۸-۴: کارکردهای روستایی
۱۲۴	۲-۱۹: ویژگیهای اقتصادی شهر نیر
۱۲۴	۲-۱۹-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۱۲۵	۲-۱۹-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۱۲۶	۲-۱۹-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۱۲۹	۲-۱۹-۴: کارکردهای روستایی
۱۳۰	۲-۲۰: ویژگیهای اقتصادی شهر هشتجین
۱۳۰	۲-۲۰-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۱۳۱	۲-۲۰-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

۱۳۲	۲-۲۰-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۱۳۴	۲-۲۰-۴: کارکردهای روستایی
۱۳۶	۲-۲۱: ویژگیهای اقتصادی شهر هیر
۱۳۶	۲-۲۱-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت
۱۳۷	۲-۲۱-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها
۱۳۸	۲-۲۱-۳: ویژگیهای زمین و مسکن
۱۴۱	۲-۲۱-۴: کارکردهای روستایی

۱: تحلیل عرصه های فعالیت اقتصادی

۱-۱: مقدمه

الزامات بررسیهای آمایشی، بسته به مقیاس آن، حکم می کند تا ویژگیهای هر واحد فضایی (تقسیمات یا عناصر جغرافیایی) به شکلی قابل قیاس با ویژگیهای متناظرشان در واحدهای فضایی دیگر مورد توجه جدی قرار گیرد. تبعیت از این الزام موجب می شود تا موقعیت و منزلت نسبی این واحدهای فضایی و نقش آنها در تعامل عملکردی با یکدیگر و ایجاد محیط عملکردی آمایشی و امکانات و محدودیتهای تاثیرگذاری و تغییر و تحول در آن، قابل تبیین، کنترل و ارزیابی باشد.

در این چارچوب، با توجه به هدفهای طرح آمایش استان، بررسی ویژگیهای گوناگون مکانهای مرکزی (شهرها و روستاهای مرکزی) حائز اهمیت است، زیرا محیط عملکردی آمایشی استان، عمدتاً، از طریق تعامل و ارتباط عملکردی این مکانهای مرکزی (با یکدیگر در داخل استان و با سایر مکانهای مرکزی در استانهای دیگر و ...) ایجاد می شود.

در سطرهای زیر، با توجه به امکانات و محدودیتهای اطلاعاتی و آماری مشاور، برخی از ویژگیهای اساسی منتخب مکانهای مرکزی استان (بویژه مراکز شهری آن) برای شناخت توان و ظرفیت تاثیرگذاری آنها بر عملکردهای اقتصادی محیط آمایشی استان ارائه می شود.

۲-۱: اقتصاد شهری

در این مبحث، ابتدا کلیات ویژگیهای اقتصادی مراکز شهری (بیست و یک گانه) استان در قیاس با یکدیگر و متوسط متناظرشان در کل جامعه شهری استان ارائه شده و سپس این ویژگیها به تفصیل لازم و جداگانه برای هر یک از شهرهای استان توضیح داده شده است.

۱-۲-۱: اشتغال

ویژگیهای اشتغال جمعیت ساکن جامعه شهری و نیز خصوصیات اشتغال در کارگاههای اقتصادی جامعه شهری استان دو جنبه مهم ساختار اشتغال این جامعه است که در زیر به آنها اشاره می شود:

۱-۲-۱-۱: اشتغال جمعیت

برپایه اطلاعات در دسترس، در سال ۱۳۸۵، تعداد جمعیت ده سال و بالاتر (جمعیت در سن کار و فعالیت) جامعه شهری استان بالغ بر ۶۰۷/۷ هزار نفر است که از میان آنان ۲۲۳/۷ هزار نفر وارد بازار کار شده اند (جمعیت فعال). از میان جمعیت فعال جامعه شهری استان حدود ۱۹۵/۴ هزار نفر مشغول کار بوده (جمعیت شاغل) و ۲۸/۲ هزار نفر جویایی کار می باشند. (جمعیت بیکار).

برپایه این اطلاعات و با توجه به جمعیت شهری استان (حدود ۷۱۵/۶ هزار نفر)، اندازه شاخص میزان فعالیت عمومی جمعیت (درصد جمعیت فعال وارد شده به بازار کار و مایل به انجام فعالیتهای اقتصادی نسبت به کل جمعیت در سن کار و فعالیت) شهری استان ۳۶/۸ درصد، اندازه شاخص میزان فعالیت واقعی جمعیت (درصد جمعیت شاغل نسبت به جمعیت در سن کار و فعالیت) شهری استان ۳۲/۲ درصد، اندازه میزان اشتغال جمعیت فعال (درصد جمعیت شاغل نسبت به جمعیت فعال) شهری استان ۸۷/۴ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال (درصد جمعیت بیکار نسبت به جمعیت فعال) شهری استان ۱۲/۶ درصد و اندازه شاخص بارتکفل واقعی جمعیت شاغل (متوسط تعداد جمعیت به ازای هر فرد شاغل) شهری استان ۳/۶ نفر می باشد. مقایسه اندازه این شاخصهای اقتصادی جمعیت در شهرهای استان نشان می دهد:

- دامنه تغییرات اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت در شهرهای استان بین حداقل ۳۱/۲ درصد در شهر هشتجین و حداکثر ۴۴/۴ درصد در شهر سرعین قرار دارد. اندازه این شاخص در شهرهای اردبیل، هیر، سرعین، بيله سوار، جعفرآباد، مشکین شهر،

- لاهورد، اصلاندوز و آبی بیگلو بیشتر از متوسط اندازه آن در کل جامعه شهری استان بوده و در سایر شهرهای استان کمتر از آن است.
- دامنه تغییرات اندازه میزان فعالیت واقعی جمعیت در شهرهای استان بین حداقل ۲۶/۴ درصد در شهر هشتجین و حداکثر ۳۸/۹ درصد در شهر سرعین قرار دارد. اندازه این شاخص در شهرهای اردبیل، سرعین، هیر، بیله سوار، مشکین شهر، تازه کند آنگوت، اصلاندوز، آبی بیگلو، نیر و کوراییم بیشتر از متوسط اندازه متناظر آن در کل جامعه شهری استان بوده و در سایر شهرهای استان کمتر از آن است.
  - بیشترین اندازه میزان اشتغال جمعیت فعال در شهرهای استان ۹۸/۵ درصد و کمترین اندازه آن ۷۷/۰ درصد است که به ترتیب مربوط به شهرهای کوراییم و جعفرآباد می باشد. اندازه میزان اشتغال جمعیت فعال در شهرهای هیر، سرعین، بیله سوار، مشکین شهر، تازه کند آنگوت، گرمی، پارس آباد، اصلاندوز، گیوی، آبی بیگلو، نیر و کوراییم بیشتر از متوسط اندازه متناظر آن در کل جامعه شهری استان بوده و در سایر شهرهای استان از آن کمتر است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال در شهرهای استان بین حداقل ۱/۵ درصد در شهر کوراییم و حداکثر ۲۳/۰ درصد در شهر جعفرآباد متغیر است. ضمن آن که اندازه این شاخص در شهرهای اردبیل، جعفرآباد، هشتجین، کلور، خلخال، رضی، لاهرود، نمین و عنبران بیشتر از متوسط اندازه آن در جامعه شهری استان بوده و در سایر شهرهای استان از آن کمتر است.
  - دامنه تغییرات اندازه بارتکفل واقعی جمعیت شاغل شهرهای استان بین حداقل ۲/۹ نفر در شهر کوراییم و حداکثر ۴/۲ نفر در شهرهای خلخال و عنبران می باشد. در حالیکه اندازه این شاخص در شهرهای جعفرآباد، هشتجین، خلخال، لاهرود، گرمی، پارس آباد و نمین بیشتر از متوسط اندازه متناظر آن در کل جامعه شهری بوده و در سایر شهرهای استان از آن کمتر است.
- در یک مقایسه تطبیقی از روند تحول اندازه شاخصهای اقتصادی جمعیت شهری استان در دهه ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ دیده می شود:
- اندازه شاخصهای میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت افزایش یافته است.
  - اندازه میزان اشتغال جمعیت فعال کاهش و به تبع آن، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال افزایش یافته است. می توان نشان داد که در این مدت، از میزان بیکاری جمعیت فعال در شهرهای هیر، سرعین، بیله سوار، کلور، رضی، مشکین شهر، لاهرود، گرمی،

پارس آباد و نیر کاسته شده و در مقابل، میزان بیکاری جمعیت فعال در سایر شهرهای استان بیشتر شده است.

- اندازه بارتکفل واقعی جمعیت شاغل اندکی کاهش یافته است.

از کل شاغلان جامعه شهری استان حدود ۱۱/۹ هزار نفر (۶/۱ درصد) در بخش کشاورزی، ۵۹/۶ هزار نفر (۳۰/۶ درصد) در بخش صنایع و معادن و ۱۲۰/۷ هزار نفر (۶۱/۹ درصد) در بخش خدمات مشغول کار هستند، ضمن آن که ۲/۸ هزار نفر (۱/۴ درصد) از شاغلان نیز، بخش اقتصادی محل فعالیت خود را اظهار نکرده اند. به این ترتیب ملاحظه می شود، بیشترین تعداد شاغلان شهری استان در بخش خدمات مشغول کار بوده و این بخش دارای نقش غالب و مسلط در نظام اشتغال شهری استان می باشد.

- دامنه تغییرات اندازه سهم نسبی اشتغال در بخش کشاورزی در شهرهای استان بین حداقل حدود ۳ درصد در شهر خلخال و حداکثر حدود ۵۵ درصد در شهر کوراییم قرار دارد. ضمناً، اندازه سهم نسبی اشتغال در بخش کشاورزی شهرهای اردبیل، خلخال، مشکین شهر، گرمی و نمین کمتر از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و در سایر شهرهای استان از آن کمتر است.

- اندازه سهم نسبی اشتغال در بخش صنایع و معادن شهرهای استان بین حداقل ۱۱ درصد در شهر لاهرود و حداکثر ۵۷ درصد در شهر عنبران متغیر است. ضمن این که اندازه سهم نسبی اشتغال در این بخش در شهرهای اردبیل، پارس آباد، اصلاندوز، آبی بیگلو، نمین و عنبران بیشتر از متوسط اندازه متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و در سایر شهرهای استان از آن کمتر است.

- دامنه تغییرات اندازه سهم نسبی اشتغال در بخش خدمات شهرهای استان بین حداقل ۱۹ درصد در شهر آبی بیگلو و حداکثر ۷۴ درصد در شهر نیر قرار دارد. اندازه سهم نسبی اشتغال خدماتی از کل اشتغال شهرهای اردبیل، سرعین، خلخال، مشکین شهر، گرمی، گیوی و نیر بیشتر از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و در سایر شهرهای استان از آن کمتر است.

با مقایسه تطبیقی ساختار بخشی اشتغال در جامعه شهری استان در سالهای ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ می توان نشان داد که در طول این دهه از سهم نسبی اشتغال در بخش کشاورزی و بخش صنایع و معادن جامعه شهری استان کاسته شده و براندازه سهم نسبی اشتغال خدماتی آن افزوده شده است. در طول این دهه:

- سهم نسبی اشتغال در بخش کشاورزی شهرهای هشتجین، کلور، رضی، لاهرود و عنبران افزایش یافته و سهم نسبی اشتغال در این بخش در سایر شهرهای استان کاهش یافته است.
- سهم نسبی اشتغال در بخش صنایع و معادن شهرهای بيله سوار، کلور، مشکین شهر، گرمی، اصلاندوز، گیوی، آبی بیگلو و کورایم افزایش یافته و از سهم نسبی اشتغال در این بخش در سایر شهرهای استان کاسته شده است.
- از سهم نسبی اشتغال در بخش خدمات شهرهای کلور، مشکین شهر، گیوی و کورایم کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال خدماتی در سایر شهرهای استان افزوده شده است.

۲-۱-۲: اشتغال کارگاهی

بر پایه اطلاعات در دسترس و برآوردهای مشاور، در سال ۱۳۸۱، بالغ بر ۳۸۹۵۹ کارگاه در ۲۱ شهر کنونی استان مشغول فعالیت بوده است که ۱۰۰۵۲۰ نفر در آنها مشغول کار بوده‌اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در جامعه شهری استان در حدود ۲/۶ نفر است که حاکی از سهم نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با تعداد شاغلان اندک در میان کارگاههای شهری استان می باشد.

حدود ۵۹/۱ درصد از کارگاههای شهری استان را کارگاههای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه تشکیل می دهد. ضمن آن که اندازه این سهم نسبی برای کارگاههای صنعتی ۱۴/۱ درصد و کارگاههای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی ۶/۸ درصد است و این سه گروه فعالیتهای اقتصادی دارای بیشترین تعداد کارگاه در جامعه شهری استان هستند.

به همین ترتیب، از کل شاغلان کارگاههای شهری استان حدود ۳۱/۴ درصد در کارگاههای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۱۸/۷ درصد در کارگاههای خدمات آموزشی، ۱۲/۶ درصد در کارگاههای صنعتی، ۹/۸ درصد در کارگاههای خدمات اداره امور عمومی و دفاع و ۶/۲ درصد در کارگاههای خدمات بهداشتی - درمانی مشغول کار هستند و این گروه از فعالیتهای اقتصادی دارای بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی در جامعه شهری استان می باشد.

- دامنه تغییرات اندازه متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در شهرهای استان بین حداقل ۱/۸ نفر در شهر عنبران و ۱/۹ نفر در شهر اصلاندوز و حداکثر ۳/۲ نفر در شهر آبی بیگلو قرار دارد. اندازه این متوسط در شهرهای گیوی، پارس آباد، گرمی، تازه کند، آنگوت و لاهرود بین ۲ تا ۲/۵ نفر، در شهرهای اردبیل، هیر، سرعین، جعفرآباد،

هشتجین، خلخال، رضی، مشکین شهر، نمین و کوراییم بین ۲/۵ تا ۳ نفر و در شهرهای بیله سوار، کلور و نیر بیشتر از ۳ نفر است.

متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در هر یک از شهرها، تابعی از الگوی توزیع تعداد کارگاهها برحسب رشته فعالیتهای و نیز متوسط تعداد کارکنان کارگاهها در هر یک از این رشته فعالیتهاست. از این رو، به علت تفاوت این دو در شهرهای مختلف استان، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در شهرهای استان نیز با یکدیگر فرق می کند. گفتنی است، در غالب شهرها، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در فعالیتهای آموزشی، اداره امور عمومی و دفاع، بهداشتی - درمانی، صنعتی و ... ، سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی و بازرگانی (عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه) به ترتیب بیشتر از دیگری است.

- تعداد شاغلان فعالیتهای بازرگانی در غالب شهرهای استان (اردبیل، جعفرآباد، مشکین شهر، تازه کند آنگوت، گرمی، پارس آباد، اصلاندوز، گیوی، عنبران و نیر) بیشتر از تعداد شاغلان کارگاهی سایر فعالیتهای اقتصادی این شهرها می باشد. در شهرهای هیر، بیله سوار، هشتجین، کلور، خلخال، لاهرود، آبی بیگلو، نمین و کوراییم) تعداد شاغلان کارگاههای آموزشی، در شهر رضی تعداد شاغلان کارگاههای اداره امور عمومی و دفاع و در شهر سرعین تعداد شاغلان کارگاههای رستوران و هتلداری بیشتر از تعداد شاغلان کارگاهی سایر رشته فعالیتهای اقتصادی است.
- تفاوت شدت نسبی اشتغال کارگاهی در فعالیتهای اقتصادی شهرهای استان موجب می شود تا فعالیتهای کارگاهی پایه در این شهرها با یکدیگر فرق داشته باشد.

۲-۲-۱: ویژگیهای زمین و مسکن

۲-۲-۱-۱: ویژگیهای مسکن

برپایه اطلاعات در دسترس و برداشتهای میدانی مشاور، مهمترین ویژگیهای ساختار مسکن و ساختمان در شهرهای استان را به ترتیب زیر می توان فهرست و خلاصه کرد:

- متوسط طول عمر بنای واحدهای مسکونی شهرهای استان حدود ۱۳ سال و دامنه تغییرات آن بین حداقل ۹ تا ۱۰ سال در شهرهای هیر، تازه کند آنگوت، پارس آباد و اصلاندوز و حداکثر آن ۱۸ تا ۱۹ سال در شهرهای هیر، لاهرود و گیوی می باشد. اندازه این متوسط در شهرهای اردبیل، جعفرآباد، رضی، مشکین شهر، آبی بیگلو، نمین، نیر و کوراییم بین ۱۰ تا ۱۴ سال و در شهرهای بیله سوار، هشتجین، کلور، گرمی و عنبران بین ۱۴ تا ۱۸ سال است. متوسط طول

عمر بنای واحدهای مسکونی شهرها برآیند الگوی توزیع بناهای مسکونی شهرها برحسب طول عمر آنها است.

- در حالی که حدود ۴۹ درصد از بنای واحدهای مسکونی شهرهای استان نوساز و دارای ۱۰ سال عمر یا کمتر از آن می باشد، دامنه تغییرات اندازه آن بین حداکثر حدود ۸۰ درصد در شهر سرعین و حداقل ۲۵ تا ۳۰ درصد در شهرهای هشتجین و لاهرود است. اندازه متناظر این نسبت در شهرهای جعفرآباد، مشکین شهر، تازه کند آنگوت، پارس آباد، اصلاندوز، آبی بیگلو، نمین، نیر و کوراییم بین ۵۰ تا ۷۰ درصد و سایر شهرهای استان بین ۳۰ تا ۵۰ درصد است.

- در حالی که حدود ۲۴ درصد بنای واحدهای مسکونی شهرهای استان، قدیمی و دارای عمر بیش از ۲۰ سال می باشد، دامنه تغییرات اندازه سهم نسبی این بناها بین حداقل ۹ تا ۱۰ درصد در شهرهای سرعین، تازه کند آنگوت و پارس آباد و حداکثر حدود ۵۵ درصد در شهر هیر است. اندازه متناظر این نسبت در شهرهای جعفرآباد، اصلاندوز، نیر و کوراییم بین ۱۰ تا ۲۰ درصد، شهرهای اردبیل، خلخال، رضی، مشکین شهر، گرمی، آبی بیگلو و نمین بین ۲۰ تا ۳۰ درصد و شهرهای بیله سوار، هشتجین، کلور، لاهرود و عنبران بین ۳۰ تا ۴۰ درصد و شهر گیوی بین ۴۰ تا ۵۰ درصد است.

• از نظر برخورداری از امکانات و تسهیلات اساسی (مانند آب، برق، گاز، تلفن و...)، واحدهای مسکونی شهرهای استان در موقعیت بالنسبه مساعدی قرار دارند. در حال حاضر حدود ۹۹/۲ درصد واحدهای مسکونی شهرهای استان دارای برق هستند. اندازه متناظر این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای آب لوله کشی ۹۳/۶ درصد، گاز لوله کشی ۹/۵ درصد، تلفن ۹۲/۳ درصد، آشپزخانه ۹۴/۵ درصد و حمام ۸۶/۳ درصد است.

- در حالیکه نزدیک به تمامی واحدهای مسکونی غالب شهرهای استان دارای برق هستند، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق در شهر نمین بین ۹۷ تا ۹۸ درصد و شهر تازه کند آنگوت بین ۹۸ تا ۹۹ درصد برآورد می شود که کمتر از آن در سایر شهرهای استان است.

- میزان برخورداری (سهم نسبی) واحدهای مسکونی از آب لوله کشی در شهرهای سرعین، بیله سوار، کلور، رضی، مشکین شهر، لاهرود، گرمی، تازه کند آنگوت، گیوی، آبی بیگلو و کوراییم بیش از ۹۵ درصد، شهرهای اردبیل، جعفرآباد، هشتجین، پارس آباد، عنبران و نیر بین ۹۰ تا ۹۵ درصد و شهرهای خلخال، هیر و نمین کمتر از ۹۰ درصد برآورد می شود.

- به استثنای شهرهای هشتجین، کلور، گیوی و کوراییم که فاقد گاز لوله کشی شهری هستند، میزان نسبی بر خورداری واحدهای مسکونی از گاز شهری در شهرهای اردبیل، بیله سوار، سرعین، جعفرآباد، خلخال، رضی، مشکین شهر، گرمی، پارس آباد، نمین و نیر بیش از ۹۵ درصد، شهرهای عنبران و هیر بین ۸۰ تا ۹۰ درصد، شهر لاهرود بین ۷۰ تا ۸۰ درصد، شهر تازه کند آنگوت بین ۵۰ تا ۶۰ درصد و شهر اصلاندوز کمتر از ۱۰ درصد است.
  - میزان نسبی بر خورداری واحدهای مسکونی از تلفن در غالب شهرهای استان (اردبیل، هیر، سرعین، بیله سوار، جعفرآباد، هشتجین، کلور، خلخال، رضی، مشکین شهر، گرمی، گیوی، آبی بیگلو، نمین و کوراییم) بیش از ۹۰ درصد و در سایر شهرهای استان (لاهرود، تازه کند آنگوت، پارس آباد، اصلاندوز، عنبران و نیر) بین ۸۰ تا ۹۰ درصد برآورد می شود.
  - میزان نسبی بر خورداری واحدهای مسکونی از حمام در شهرهای سرعین، مشکین شهر، گیوی، نمین، اردبیل و کوراییم بیش از ۹۰ درصد، شهرهای بیله سوار، جعفرآباد، کلور، تازه کند آنگوت، گرمی، پارس آباد و نیر بین ۸۰ تا ۹۰ درصد، شهرهای هشتجین، خلخال، رضی، اصلاندوز و آبی بیگلو بین ۷۰ تا ۸۰ درصد و در شهرهای هیر، عنبران و لاهرود کمتر از ۷۰ درصد برآورد می شود.
  - میزان نسبی بر خورداری واحدهای مسکونی از آشپزخانه در شهرهای اردبیل، سرعین، جعفرآباد، خلخال، گیوی، نمین و نیر بیش از ۹۵ درصد، شهرهای بیله سوار، کلور، مشکین شهر، پارس آباد، اصلاندوز و کوراییم بین ۹۰ تا ۹۵ درصد، شهرهای هیر، تازه کند آنگوت و آبی بیگلو بین ۸۰ تا ۹۰ درصد و در شهرهای رضی، لاهرود و عنبران کمتر از ۸۰ درصد است.
- از نظر اسکلت و مصالح ساختمانی، حدود ۴۶ درصد از واحدهای مسکونی شهرهای استان در ساختمانهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر حدود ۳۷ درصد، واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۱۰ درصد و سایر واحدهای مسکونی ۷ درصد است.
- اندازه سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بنای اسکلت فلزی و بتون آرمه در شهر سرعین بین ۸۵ تا ۹۰ درصد و در شهر لاهرود کمتر از ۱۰ درصد است که به ترتیب دارای بیشترین و کمترین فراوانی نسبی بناهای مسکونی اسکلت فلزی و بتون آرمه می باشند. اندازه متناظر این نسبت در شهرهای اردبیل، نیر و نمین بین ۵۵ تا ۶۵ درصد،

- شهرهای هشتجین، مشکین شهر، آبی بیگلو و کوراییم ۴۰ تا ۵۵ درصد، شهرهای بيله سوار، جعفرآباد، تازه کند آنگوت، گرمی، پارس آباد و اصلاندوز بین ۲۰ تا ۴۰ درصد و در شهرهای هیر، کلور، رضی، گیوی و عنبران کمتر از ۲۰ درصد است.
- اندازه سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر در شهرهای استان بین حداقل حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد در شهرهای سرعین و هشتجین و حداکثر حدود ۵۰ تا ۵۵ درصد در شهرهای گرمی و اصلاندوز قرار دارد و اندازه نسبت متناظر آن در شهرهای بيله سوار، جعفرآباد، کلور و خلخال بین ۱۵ تا ۳۰ درصد، در شهرهای اردبیل، هیر، رضی، مشکین شهر، لاهرود، گیوی، آبی بیگلو، نمین، عنبران، نیر و کوراییم بین ۳۰ تا ۴۰ درصد و شهر پارس آباد بین ۴۰ تا ۵۰ درصد برآورد شده است.
  - اندازه سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر در شهرهای اردبیل، رضی، لاهرود، گرمی، پارس آباد، اصلاندوز، نمین، نیر و کوراییم حدود ۱۰ درصد و کمتر از آن، در شهرهای هیر، بيله سوار، مشکین شهر، گیوی و عنبران بین ۱۰ تا ۲۰ درصد و در شهرهای جعفرآباد، هشتجین، کلور، تازه کند آنگوت و آبی بیگلو بین ۲۰ تا ۳۰ درصد و در شهر خلخال بیش از ۳۰ درصد است.
  - در شهرهای لاهرود، رضی و کلور سهم نسبی واحدهای مسکونی خشت و گلی بسیار زیاد و حدود ۳۰ تا ۵۰ درصد و در شهرهای هیر، بيله سوار و گیوی بین ۲۰ تا ۳۰ درصد و در شهرهای عنبران و کوراییم بین ۱۰ تا ۲۰ درصد است.
- الگوی توزیع واحدهای مسکونی برحسب تعداد اطاق آنها در شهرهای استان نشان می‌دهد که حدود ۲۹ درصد آنها دارای یک و دو اطاق، ۵۶ درصد دارای سه و چهار اطاق و ۱۵ درصد دارای پنج اطاق و بیشتر از آن می باشد.
- کمترین سهم واحدهای مسکونی دارای یک و دو اطاق در شهرهای استان (حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد) مربوط به شهرهای هشتجین و نیر و بیشترین اندازه متناظر این نسبت (۴۰ تا ۵۰ درصد) مربوط به شهرهای پارس آباد، تازه کند آنگوت، عنبران و کوراییم می باشد. ضمن آن که اندازه این نسبت در شهرهای بيله سوار، سرعین، کلور، خلخال، رضی، گرمی، گیوی، آبی بیگلو و نمین بین ۱۵ تا ۲۵ درصد و در شهرهای اردبیل، هیر، جعفرآباد، مشکین شهر، لاهرود و اصلاندوز بین ۲۵ تا ۴۰ درصد است.
  - بیشترین اندازه سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اطاق در شهرهای استان (حدود ۶۰ تا ۷۰ درصد) مربوط به شهرهای هشتجین، خلخال، اصلاندوز، گیوی، آبی بیگلو، نمین و نیر و کمترین اندازه متناظر آن (۴۰ تا ۵۰ درصد) مربوط به شهرهای

جعفرآباد، عنبران و کوراییم می باشد و به این ترتیب، اندازه این نسبت در شهرهای اردبیل، هیر، سرعین، بيله سوار، کلور، رضی، مشکین شهر، لاهرود، تازه آباد آنگوت، گرمی و پارس آباد بین ۵۰ تا ۶۰ درصد می باشد.

- دامنه تغییرات اندازه سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بیش از چهار اتاق در شهرهای استان بین حداقل کمتر از ۱۰ درصد در شهرهای لاهرود، تازه کند آنگوت، پارس آباد، اصلاندوز، آبی بیگلو، عنبران و کوراییم و حداکثر حدود ۲۵ تا ۳۰ درصد در شهرهای سرعین و گرمی می باشد و اندازه متناظر آن در شهرهای اردبیل، هیر و مشکین شهر بین ۱۰ تا ۱۵ درصد، در شهرهای کلور، خلخال، رضی، گیوی و نمین بین ۱۵ تا ۲۰ درصد و در شهرهای بيله سوار، جعفرآباد، هشتجین و نیر بین ۲۰ تا ۲۵ درصد است.

• الگوی توزیع خانوارهای ساکن شهرهای استان برحسب نحوه تصرف مسکن آنان نشان می دهد که بیش از ۶۹ درصد آنان دارای مسکن ملکی (عرصه و اعیان، اعیان)، بیش از ۲۱ درصد دارای مسکن اجاره ای و کمتر از ۹ درصد دارای سایر انحای تصرف مسکن بوده اند.

- بیشترین اندازه سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی در شهرهای استان (بین ۹۰ تا ۹۵ درصد) مربوط به شهر آبی بیگلو و کمترین اندازه متناظر آن (بین ۶۰ تا ۶۵ درصد) مربوط به شهر تازه کند آنگوت می باشد. اندازه این نسبت در شهرهای اردبیل، خلخال، مشکین شهر، گرمی، پارس آباد، اصلاندوز، گیوی و نمین بین ۶۵ تا ۷۵ درصد، در شهرهای سرعین، بيله سوار، جعفرآباد، کلور، رضی، لاهرود و عنبران بین ۷۵ تا ۸۵ درصد و در شهرهای هیر و کوراییم بین ۸۵ تا ۹۰ درصد است.

- در حالیکه سهم نسبی خانوارهای اجاره نشین در شهرهای اردبیل، خلخال، مشکین شهر، پارس آباد، اصلاندوز، نمین و تازه کند آنگوت بیش از ۲۰ درصد و در شهرهای هیر، سرعین، رضی، لاهرود، آبی بیگلو، عنبران، نیر و کوراییم کمتر از ۱۰ درصد است، اندازه متناظر این نسبت در شهرهای بيله سوار، جعفرآباد، هشتجین، کلور، گرمی، گیوی بین ۱۰ تا ۲۰ درصد است.

• شاخص های تراکم مسکن شاخصهایی هستند که کیفیت سکونت خانوارها در واحد مسکونی، شلوغی و خلوتی واحدهای مسکونی، یکجانشینی خانوارها با یکدیگر و... را نشان می دهند.

- تراکم خانوار در واحد مسکونی که در کل شهرهای استان در حدود ۱/۱۱ خانوار در واحد مسکونی است، دارای دامنه ای بین حداقل حدود ۱/۰۱ در شهر کلور و حداکثر

۱/۳۲ در شهر اردبیل می باشد. اندازه این شاخص در شهرهای کلور، هشتجین، آبی بیگلو، نمین و کوراییم کمتر از ۱/۰۵، در شهرهای هیر، تازه کند آنگوت، پارس آباد، گیوی و نیر بین ۱/۰۵ تا ۱/۱۰، در شهرهای بيله سوار، خلخال، مشکین شهر، لاهرود، گرمی، اصلاندوز، رضی و عنبران بین ۱/۱۰ تا ۱/۲۵ و در شهرهای سرعین و جعفرآباد بین ۱/۲۰ تا ۱/۳۰ می باشد که به ترتیب گروه شهرهای دارای تراکم مسکن بیشتر می باشند.

- اندازه تراکم نفر در واحد مسکونی در کل شهرهای استان در حدود ۴/۵ نفر با دامنه تغییرات بین حداقل ۳/۶ نفر در شهر کلور و حداکثر ۵/۷ نفر در شهر جعفرآباد می باشد. اندازه این شاخص تراکم مسکن در شهرهای هشتجین، کلور، گیوی و نمین کمتر از ۴ نفر، در شهرهای اردبیل، هیر، خلخال، لاهرود، عنبران و نیر بین ۴ تا ۴/۵ نفر، در شهرهای سرعین، بيله سوار، رضی، مشکین شهر، تازه کند آنگوت، گرمی، پارس آباد، آبی بیگلو و کوراییم بین ۴/۵ تا ۵ نفر و در شهرهای اصلاندوز و جعفرآباد بیشتر از ۵ نفر است.

- اندازه شاخص تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در کل شهرهای استان نزدیک به ۳ اطاق است. اندازه این شاخص در شهرهای اردبیل، جعفرآباد، لاهرود، تازه کند آنگوت، پارس آباد، اصلاندوز، عنبران و کوراییم کمتر از اندازه متوسط آن در کل شهرهای استان بوده و در سایر شهرهای استان از آن بیشتر است.

۲-۲-۱: ویژگیهای زمین و ساختمان

مهمترین ویژگیهای ساخت و ساز در ساختمان و مسکن در شهرهای استان در سال ۱۳۸۵ به ترتیب زیر است:

- متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی صادر شده ۹۶/۹ درصد با دامنه تغییرات بین حداقل ۱۸ درصد در شهر گرمی و حداکثر ۱۶۶ درصد در شهر اردبیل می باشد. اندازه تراکم ساختمانی در شهرهای گرمی، هشتجین، هیر، لاهرود، کوراییم، عنبران و رضی کمتر از ۵۰ درصد، در شهرهای نیر، نمین، گیوی، کلور، تازه کند آنگوت، بيله سوار، اصلاندوز و آبی بیگلو بین ۵۰ تا ۷۵ درصد، در شهرهای سرعین و پارس آباد بین ۷۵ تا ۱۰۰ درصد و در شهرهای اردبیل، خلخال و مشکین شهر بیش از ۱۰۰ درصد است.

- در حالیکه متوسط تعداد طبقات در پروانه های ساختمانی صادر شده، اندکی بیش از ۲ طبقه است، اندازه این متوسط در شهرهای آبی بیگلو، اصلاندوز، تازه کند آنگوت،

- جعفرآباد، رضی، عنبران، کوراییم، گرمی، لاهرود، هشتجین و هیر کمتر از ۱/۵ طبقه، در شهرهای بیله سوار، پارس آباد، کلور، گیوی، مشکین شهر و نیر بین ۱/۵ تا ۲ طبقه، در شهرهای خلخال، سرعین، نمین و اردبیل بیشتر از ۲ طبقه است.
- میانگین تعداد واحد مسکونی در پروانه های ساختمانی مسکونی در کل شهرهای استان نزدیک به ۲ واحد است و اندازه متناظر آن در شهرهای آبی بیگلو، تازه کند آنگوت، جعفرآباد، رضی، عنبران، کوراییم، کلور، گرمی، گیوی، لاهرود، نیر، هشتجین و نیر کمتر از ۱/۵ واحد، در شهرهای اصلاندوز، بیله سوار، پارس آباد، خلخال، سرعین و نمین بین ۱/۵ تا ۲ واحد و در شهرهای اردبیل و مشکین شهر بیشتر از ۲ واحد است.
- متوسط مساحت زمین هر پروانه ساختمانی در کل شهرهای استان در حدود ۲۹۳ مترمربع با دامنه تغییرات بین حداکثر حدود ۱۴۰۰ مترمربع در شهر هیر و حداقل ۲۰۳ مترمربع در شهر کلور است. متوسط اندازه زمین هر پروانه ساختمانی در شهرهای اردبیل، پارس آباد، خلخال، تازه کند آنگوت و کلور کمتر از ۲۵۰ مترمربع، در شهرهای جعفرآباد، رضی، گیوی، مشکین شهر و هشتجین بین ۲۵۰ تا ۳۰۰ مترمربع، در شهرهای آبی بیگلو، اصلاندوز، بیله سوار، کوراییم، لاهرود و نیر بین ۳۰۰ تا ۴۰۰ مترمربع و در شهرهای سرعین، عنبران، گرمی، نمین و هیر بیشتر از ۴۰۰ مترمربع است.
- متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ساختمانی در کل شهرهای استان حدود ۲۸۳ مترمربع با دامنه تغییرات بین حداقل ۹۹ مترمربع در شهر لاهرود و حداکثر ۶۷۹ مترمربع در شهر هیر است. متوسط زیربنای هر پروانه ساختمانی در شهرهای کوراییم، لاهرود، هشتجین، تازه کند آنگوت، جعفرآباد، رضی، عنبران و کلور کمتر از ۱۵۰ مترمربع، در شهرهای اصلاندوز، بیله سوار، پارس آباد، گرمی و نیر بین ۱۵۰ تا ۲۰۰ مترمربع، در شهرهای آبی بیگلو، خلخال، گیوی و نمین بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ مترمربع و در شهرهای اردبیل، سرعین، مشکین شهر و هیر بیشتر از ۳۰۰ مترمربع است.
- متوسط تعداد واحدهای مسکونی در دست ساخت و ساز در کل شهرهای استان در هر سال (از دوره ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵) در حدود ۶۲۹۰ واحد است که بیشترین تعداد آن (۴۱۰۰ واحد) در شهر اردبیل و کمترین تعداد آن (۹ واحد) در شهر لاهرود می باشد. متوسط تعداد واحد مسکونی در کل پروانه های ساختمانی در هر یک از شهرهای اصلاندوز، تازه آباد آنگوت، رضی، عنبران، کلور، کوراییم، گیوی، لاهرود، نیر، هشتجین و هیر کمتر از ۵۰ واحد، در شهرهای آبی بیگلو و جعفرآباد بین ۵۰ تا ۱۰۰ واحد، در شهرهای بیله سوار، سرعین، گرمی و نمین بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ واحد، در خلخال ۲۳۴ واحد، در مشکین شهر ۴۶۹ واحد و در پارس آباد ۵۱۲ واحد است.

۳-۲-۱: کارکردهای روستایی

برداشتهای میدانی مشاور و اطلاعات در دسترس نشان دهنده اهمیت بالنسبه قابل توجه کارکردهای روستایی در جامعه شهری (بویژه سکونتگاههای کوچک شهری) استان می باشد. این ویژگی ناشی از موقعیت طبیعی و اقلیمی استان و اهمیت بالای فعالیت کشاورزی در نظام اقتصادی آن، نقش پایه ای فعالیت کشاورزی در ایجاد و گسترش سکونتگاههای شهری استان، گسترش ناکافی فعالیتهای صنعتی و خدماتی در استان و ... و نیز نقش و عملکرد روستایی و یا مرکز خدمات روستایی غالب شهرهای استان (بویژه شهرهای کوچک و روستاهایی که مدت زیادی از شهر شدن آنها نمی گذرد) می باشد.

مهمترین ویژگیها و نمادهای کارکرد روستایی سکونتگاههای شهری استان را به ترتیب زیر می توان فهرست کرد:

- در حالی که حدود ۶ درصد از شاغلان جامعه شهری استان در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند، دامنه تغییرات آن بین کمتر از ۳ درصد در شهرهای خلخال و نمین و ۵۵ درصد در شهر کوراییم تغییر می کند. در شهرهای کوراییم و لاهرود و رضی، سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای بخش کشاورزی بیشتر از آن در بخشهای خدمات و صنایع و معادن بوده و این بخش دارای نقش غالب و مسلط در نظام اشتغال آنها است. ضمناً در شهرهای هیر، جعفرآباد، هشتجین و کلور سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای بخش کشاورزی بیشتر از آن در بخش صنایع و معادن و کمتر از آن در بخش خدمات است و در شهر آبی بیگلو سهم نسبی اشتغال در بخش کشاورزی بیشتر از بخش خدمات و کمتر از بخش صنایع و معادن است. در سایر شهرهای استان، اهمیت نسبی اشتغال در بخش کشاورزی کمتر از آن در بخش صنایع و معادن و بخش خدمات می باشد.

- برپایه یک طبقه بندی از سهم نسبی اشتغال در بخش کشاورزی از کل اشتغال سکونتگاههای شهری استان می توان نشان داد که اندازه این سهم نسبی در شهرهای اردبیل، خلخال، گرمی و نمین کمتر از ۵ درصد، در شهرهای سرعین، مشکین شهر، گیوی و عنبران بین ۵ تا ۱۰ درصد، در شهرهای تازه کند آنگوت، بیله سوار، پارس آباد، اصلاندوز و نیر بین ۱۰ تا ۲۰ درصد، در شهرهای جعفرآباد، هشتجین، کلورو آبی بیگلو بین ۲۰ تا ۴۰ درصد و در شهرهای رضی، لاهرود، هیر و کوراییم بیشتر از ۴۰ درصد است که به وضوح نشان دهنده اهمیت نسبی اشتغال در بخش کشاورزی در بسیاری از شهرهای استان می باشد.

- به همین ترتیب یک مقایسه از تعداد خانوارهای ساکن شهرهای استان و تعدادی از این خانوارها که (تمام یا بخشی از آنها) درگیر فعالیتهای بخش کشاورزی هستند، اهمیت بخش کشاورزی در نظام اقتصادی شهرهای استان را با وضوح بیشتری مشخص می‌کند. برپایه برآورد انجام شده، اندازه این نسبت در شهرهای اردبیل، پارس آباد و خلخال کمتر از ۵ درصد، در شهرهای مشکین شهر و گرمی بین ۵ تا ۱۰ درصد، در شهر نمین بین ۱۰ تا ۲۰ درصد، در شهرهای سرعین، تازه کند آنگوت، اصلاندوز، گیوی و عنبران بین ۲۰ تا ۴۰ درصد، در شهرهای بيله سوار، هشتجین، جعفرآباد، لاهرود و نیر بین ۴۰ تا ۵۵ درصد، در شهرهای هیر، رضی، کلور و آبی بیگلو بین ۵۵ تا ۷۵ درصد و در شهر کوراییم بیش از ۷۵ درصد می باشد.

• حدود ۹ درصد از بهره برداران کشاورزی استان، حدود ۶ درصد از اراضی زراعی و ۱۲ درصد از اراضی باغات و قلمستانهای استان، حدود ۴ درصد از بهره برداریهای دام کوچک استان و ۲ درصد از دامهای این بهره برداریها، حدود ۵ درصد بهره برداریهای دامهای بزرگ استان و نزدیک به ۴ درصد دام این بهره برداریها، حدود ۱۴ درصد بهره برداریهای زنبورعسل استان و ۳۳ درصد تعداد کندوهای این بهره برداریها در نقاط شهری استان قرار دارد.

- توزیع بهره برداریهای کشاورزی جامعه شهری استان در میان سکونتگاههای آن نشان می دهد که سهم نسبی شهر بيله سوار حدود ۱۴ درصد و شهر تازه کند آنگوت حدود ۱ درصد است که به ترتیب دارای بیشترین و کمترین تعداد بهره برداران کشاورزی می باشند. اندازه این نسبت برای شهرهای اردبیل، هیر، سرعین، کلور، خلخال، رضی، لاهرود، گرمی، پارس آباد، اصلاندوز، نمین و کوراییم کمتر از ۵ درصد و در شهرهای جعفرآباد، هشتجین، مشکین شهر، گیوی، آبی بیگلو، عنبران و نیر بین ۵ تا ۱۰ درصد است.

- در حالی که سهم نسبی اراضی زراعی شهر مشکین شهر و خلخال از کل اراضی زراعی بهره برداریهای کشاورزی شهرهای استان کمتر از ۱ درصد و اندازه متناظر آن برای شهر بيله سوار حدود ۲۳ درصد و شهر رضی حدود ۱۰ درصد است، اندازه این نسبت در شهرهای اردبیل، هیر، سرعین، جعفرآباد، کلور، لاهرود، تازه کند آنگوت، گرمی، پارس آباد، اصلاندوز، نمین و عنبران بین ۱ تا ۵ درصد و شهرهای هشتجین، گیوی، آبی بیگلو، نیر و کوراییم بین ۵ تا ۱۰ درصد است. براین اساس می توان گفت که در میان شهرهای استان، شهرهای رضی، بيله سوار و کوراییم مهمترین کانونهای زراعت شهری می باشند.

- در حالی که اراضی باغی و قلمستان در شهرهای جعفرآباد و آبی بیگلو بسیار اندک و ناچیز است، از کل اراضی باغات و قلمستانهای شهرهای استان حدود ۲۴ درصد در لاهرود قرار دارد، ضمن آن که اندازه این نسبت در شهرهای اردبیل، سرعین، بيله سوار، هشتجین، خلخال، رضی، تازه کند آنگوت، گرمی، پارس آباد، اصلاندوز، نمین، نیر و کوراییم کمتر از ۵ درصد، شهر عنبران بین ۵ تا ۱۰ درصد و شهرهای هیر، کلور، مشکین شهر و گیوی بین ۱۰ تا ۲۰ درصد می باشد. به این ترتیب، در میان شهرهای استان، شهرهای هیر، کلور، مشکین شهر، گیوی و لاهرود مهمترین کانونهای باغداری می باشند.
- در حالی که هر یک از شهرهای کلور و بيله سوار با پرورش بیش از ۱۰ درصد از دامهای بهره برداریهای دام کوچک شهرهای استان مهمترین کانونهای شهری پرورش دام کوچک می باشند، اندازه این نسبت برای شهرهای اردبیل، سرعین، جعفرآباد، خلخال، مشکین شهر، تازه کند آنگوت، گرمی، پارس آباد، نمین، عنبران، نیر و کوراییم کمتر از ۵ درصد و شهرهای هیر، هشتجین، رضی، لاهرود، اصلاندوز، گیوی و آبی بیگلو بین ۵ تا ۱۰ درصد می باشد.
- با توجه به این که سهم نسبی تعداد دامهای گاوداریهای هر یک از شهرهای اردبیل، بيله سوار و آبی بیگلو بیش از ۱۰ درصد کل تعداد این دامها در گاوداریهای سکونتگاههای شهری استان می باشد و این شهرها مهمترین کانونهای پرورش گاو در میان شهرهای استان می باشند. اندازه این نسبت برای شهرهای هیر، سرعین، جعفرآباد، کلور، خلخال، رضی، مشکین شهر، لاهرود، تازه آباد آنگوت، پارس کند، گیوی، اصلاندوز، نمین و عنبران کمتر از ۵ درصد و برای شهرهای هشتجین، گرمی، نیر و کوراییم بین ۵ تا ۱۰ درصد است.
- شهرهای هیر با داشتن بیش از ۶۰ درصد، اردبیل با داشتن ۱۲ درصد، مشکین شهر با داشتن ۶ درصد از کندوهای عسل سکونتگاههای شهری استان، مهمترین کانونهای شهری زنبورداری در استان می باشند، شهرهای جعفرآباد، رضی، لاهرود، تازه کند آنگوت، پارس آباد، اصلاندوز و آبی بیگلو فاقد فعالیت زنبورداری بوده و یا این فعالیت در آنها بسیار محدود و ناچیز است. سهم نسبی کندوهای سایر شهرهای استان از کل کندوهای فعالیت زنبورداری در شهرهای استان کمتر از ۵ درصد است.

۲: ویژگیهای اقتصادی شهرهای استان اردبیل

۲-۱: ویژگیهای اقتصادی شهر اردبیل

۲-۱-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر اردبیل، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۸ درصد و ۳۳ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۱۳ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۵ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر حدود ۱۱۷/۸ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۳ درصد در بخش کشاورزی، ۳۲ درصد در بخش صنایع و معادن و ۶۵ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۲۱ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۱۷ درصد در فعالیتهای ساختمانی، ۱۳ درصد در فعالیتهای صنعت کارگاهی، ۱۲ درصد در فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات و ۱۰ درصد فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع مشغول کار هستند و این فعالیتهای، بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خدماتی - بازرگانی و صنعتی در نظر گرفت.
- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی و صنایع و معادن کمتر شده است.

- از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری، معدن، صنعت، ساختمان و اداره امور عمومی و دفاع کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای بازرگانی، حمل و نقل و انبارداری، خدمات آموزشی، خدمات بهداشتی و درمانی و ...) افزوده شده است.
- اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر افزوده شده است.
- میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر افزوده شده است.

• مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:

- میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
- میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر کمتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
- میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی، حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات، واسطه گریهای مالی، مستغلات و اجاره و خدمات کسب و کار، خدمات بهداشتی و درمانی، سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی، صنعتی، معدنی و ساختمانی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۱-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر اردبیل، در سال ۱۳۸۱ دارای ۲۲۷۵۹ کارگاه بوده است که ۵۹۹۰۰ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۶ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه اول قرار دارد. حدود ۵۸/۴ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۵۹/۶ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این

دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر بیشتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خردهفروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۴۷/۰ درصد، ۱۵/۳ درصد و ۵/۷ درصد (جمعاً ۶۸/۰ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای آموزشی، فعالیتهای صنعتی، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع و فعالیتهای بهداشتی - درمانی است که به ترتیب ۳۳/۲ درصد، ۱۵/۳ درصد، ۱۴/۵ درصد، ۸/۵ درصد و ۶/۲ درصد (جمعاً ۷۷/۷ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتها با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۴۹/۲ نفر در فعالیتهای آب و برق و گاز و حداقل ۱/۴ نفر در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و ... است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای صنعتی (۱/۱۵)، فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و ... (۱/۰۶)، فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری (۱/۰۹)، فعالیتهای واسطه گری مالی (۱/۲۰) و فعالیتهای املاک و مستغلات و خدمات کسب و کار (۱/۲۲) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۱-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۱۷۴۹ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر اردبیل صادر شده است مساحت این پروانه ها ۳۷۹/۷ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۶۲۸/۸ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۲۱۷ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۳۶۰ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۱۶۶ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۲۸/۲ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه ، ۲۷/۳ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۴۴/۵ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۲/۸ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۵۰/۱ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی، ۳۸/۱ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه ، ۶/۹ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال و ۴/۹ درصد برای سایر ساختمانها می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۱۶۵۴ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۴۱۱۱ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۲/۵ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۴۱۰۰ واحد می باشد.

● در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۴۴/۴ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۳۳/۰ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۵۶/۴ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۵۶/۴ درصد است.

- در این شهر متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، تعداد طبقات، تعداد واحد مسکونی و مساحت زیربنای هر پروانه و نیز سهم نسبی پروانه های مسکونی در کل پروانه های ساختمانی بیشتر و متوسط مساحت زمین هر پروانه کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

● در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر اردبیل در حدود ۹۱/۸ هزار واحد است که ۱۲۱ هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۳۰ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اتاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اتاق ۵۶ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اتاق و بیشتر ۱۴ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی

شهر به طور متوسط دارای ۳/۳ اتاق می باشد که با اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اتاق) تقریباً برابر است.

- حدود ۲۵ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۲۲ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۲۷ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۲۵ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۴ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) بیشتر است.

- حدود ۵۶ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با مصالح آجر و آهن و دیوار برابر ۳۸ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با مصالح آجر و چوب و دیوار برابر ۵ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۱ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه و آجر و آهن با دیوار برابر در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

• سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۴ درصد، تلفن ۹۳ درصد، گاز لوله کشی ۹۹ درصد، آشپزخانه ۹۶ درصد و حمام ۸۸ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای همه تسهیلات مورد نظر بیشتر از آن در کل شهرهای استان است.

• حدود ۶۶ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۲۴ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۱۰ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن اجاره ای و سایر انحای تصرف مسکن بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن ملکی کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

• اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۳۲، تراکم نفر در واحد مسکونی ۴/۵۰ نفر و تعداد اتاق در اختیار هر خانوار ۲/۹۰ اتاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم نفر در واحد مسکونی و تعداد اتاق در اختیار هر خانوار در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان

بوده و تراکم خانوار در واحد مسکونی در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می‌باشد.

۴-۱-۲: کارکردهای روستایی

- برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۴ درصد از شاغلان شهر اردبیل در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و کمتر از ۰/۵ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می‌شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر بسیار محدود است.
- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود ۰/۴ هزار بهره برداری است که از آن سهم نسبی بهره برداری های با زمین ۳۶ درصد و بهره برداری های بدون زمین ۶۴ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۹۵ درصد دارای زمین آبی و ۵ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۹۶ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۴ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر بیش از ۹۰ بهره برداری است که ۲۲ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۷۸ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می‌باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۴۳ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۱۷ راس است.
- تعداد بهره برداریهای زنبورعسل در این شهر کمتر از ۲۰ بهره برداری است که هر یک به طور متوسط دارای ۱۷۰ کندو هستند. بخش غالب (۱۰۰ درصد) کندوهای این بهره برداران، کندوی جدید است.

۲-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر آبی بیگلو

۲-۲-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر آبی بیگلو، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۸ درصد و ۳۶ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۵ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۴ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر بالغ بر ۱/۵ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۲۳ درصد در بخش کشاورزی، ۵۷ درصد در بخش صنایع و معادن و ۱۹ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش صنایع و معادن در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد که به احتمال زیاد ناشی از سکونت بخش قابل توجهی از شاغلان فعالیتهای ساختمانی اردبیل در این شهرک اقماری است.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۵۰ درصد در فعالیتهای ساختمانی، ۲۳ درصد در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، ۷ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۵ درصد در فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری، ۴ درصد در فعالیتهای صنعتی مشغول کار هستند و این فعالیتهای، بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خوابگاهی (کارگران ساختمانی) و کشاورزی در نظر گرفت.
- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش صنایع و معادن بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی و خدمات کمتر شده است.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، ساختمانی، حمل و نقل و انبارداری، خدمات آموزشی و بهداشتی - درمانی کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای صنعتی، آب و برق و گاز، بازرگانی، هتل و رستوران، اداره امور عمومی و دفاع و...) افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر تقریباً ثابت مانده است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.

- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

• مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:

- میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.

- میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر کمتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.

- میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، ساختمانی و آب و برق و گاز این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۲-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر آبی بیگلو، در سال ۱۳۸۱ دارای ۱۴۸ کارگاه بوده است که ۴۷۵ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۳/۲ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه پانزدهم قرار دارد. حدود ۰/۴ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۰/۵ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر بیشتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۴۷/۳ درصد، ۱۸/۹ درصد و ۱۰/۱ درصد (جمعاً ۷۶/۳ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای آموزشی و پس از آن مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع و فعالیتهای بهداشتی - درمانی است که به ترتیب ۵۱/۲

درصد، ۱۶/۶ درصد، ۱۲/۶ درصد، ۶/۳ درصد و ۴/۸ درصد (جمعاً ۹۱/۵ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۲۲/۱ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۰ نفر در فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای کشاورزی و دامپروری (۱/۶۵) و فعالیتهای آموزشی (۲/۷۲) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۲-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۱۱۹ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر آبی بیگلو صادر شده است مساحت زمین این پروانه ها ۴۱/۳ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۲۵/۳ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۳۴۷ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۲۱۲ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۶۱ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۶۸/۱ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۲۸/۶ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه، ۳/۴ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۴ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۷/۶ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی و ۹۲/۴ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۱۱۷ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۱۳۶ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۲ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۶۸ واحد می باشد.

● در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۳/۰ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۳/۶ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۲/۳ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۱/۹ درصد است.
- در این شهر متوسط مساحت زمین هر پروانه و سهم نسبی پروانه های مسکونی بیشتر و متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، تعداد طبقات، تعداد واحد مسکونی و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

● در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر آبی بیگلو در حدود ۱/۱ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۲۳ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اتاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اتاق ۶۷ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اتاق و بیشتر ۱۰ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای ۳/۲ اتاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اتاق) کمتر است.
- حدود ۳۵ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۲۲ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۲۱ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۲۲ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۲ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) کمتر است.
- حدود ۳۸ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با مصالح آجر و آهن و دیوار باربر ۳۵ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با مصالح آجر و چوب و دیوار باربر ۲۶ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۱ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای با مصالح آجر و چوب و دیوار باربر و سایر بناهای مسکونی در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان

- بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۹ درصد، تلفن ۹۳ درصد، گاز لوله کشی ۸۶ درصد، آشپزخانه ۸۲ درصد و حمام ۷۳ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای آب لوله کشی و برق بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.
  - حدود ۹۵ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۲ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۳ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای و سایر انحای تصرف مسکن کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
  - اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی $1/0.3$ ، تراکم نفر در واحد مسکونی $4/88$ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار $3/0.9$ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم خانوار در واحد مسکونی در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تراکم نفر در واحد مسکونی و متوسط تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۲-۲: کارکردهای روستایی

- برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۲۳ درصد از شاغلان شهر آبی بیگلو در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۶۰ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر زیاد و قابل توجه می باشد.
- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود $0/6$ هزار بهره بردار است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۸۵ درصد و بهره برداری بدون زمین ۱۴ درصد است.

- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۳۱ درصد دارای زمین آبی و ۶۹ درصد دارای زمین دیم هستند. همه بهره برداریهای با زمین این شهر بهره برداریهای زراعی هستند.
- تعداد بهره برداریهای دیمی این شهر نزدیک به ۰/۵ هزار بهره برداری است که ۲۵ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۷۵ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۲۲ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۳ راس است.

۲-۳: ویژگیهای اقتصادی شهر اصلاندوز

۲-۳-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر اصلاندوز، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۹ درصد و ۳۴ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۱۲ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۵ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر بالغ بر ۱/۱ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۱۱ درصد در بخش کشاورزی، ۳۸ درصد در بخش صنایع و معادن و ۵۱ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۲۸ درصد در فعالیتهای ساختمانی، ۱۵ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۱۱ درصد در فعالیتهای آموزشی ۱۱ درصد در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع و ۱۰ درصد در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور مشغول کار هستند و این فعالیتهای، بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خدماتی (بازرگانی - خدمات محلی) و کشاورزی در نظر گرفت.
- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات و صنایع و معادن بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی کمتر شده است.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، بازرگانی، حمل و نقل و انبارداری، اداره امور عمومی و دفاع، واسطه گریهای مالی کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای ساختمانی، آموزشی، صنعتی، هتل و رستوران افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر شده است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
  - اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر کمتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، آبرزی پروری، معدنی، ساختمانی، هتل و رستوران، اداره امور عمومی و دفاع و خدمات آموزشی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۳-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر اصلاندوز، در سال ۱۳۸۱ دارای ۳۸۸ کارگاه بوده است که ۷۳۷ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۱/۹ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه سیزدهم قرار دارد. حدود ۰/۱ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۰/۷ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر کمتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خردهفروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۶۱/۳ درصد، ۱۲/۴ درصد و ۷/۷ درصد (جمعاً ۸۱/۴ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع، فعالیتهای آموزشی، فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به

ترتیب ۳۶/۴ درصد، ۱۶/۴ درصد، ۱۶/۰ درصد، ۱۱/۱ درصد و ۴/۶ درصد (جمعاً ۸۴/۵ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۴/۷ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۱ نفر در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و... و سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است. همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای عمده فروشی، خرده فروشی و ... (۱/۱۶)، فعالیتهای هتل و رستوران (۱/۰۶)، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع (۱/۶۷) و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی (۱/۰۵) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۳-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۴۴ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر اصلاندوز صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۱۳/۲ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۷/۴ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۳۰۰ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۱۶۹ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۵۷ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۷۷/۳ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۲۰/۵ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۲/۳ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۳ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۱۳/۶ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی و ۸۶/۴ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۴۱ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۷۵ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۸ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۳۶ واحد می باشد.

• در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۱/۱ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۱/۱ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۰/۷ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۱/۰ درصد است.
- در این شهر متوسط مساحت زمین هر پروانه بیشتر و متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، مساحت زیر بنا، تعداد طبقات و تعداد واحد مسکونی هر پروانه و سهم نسبی پروانه های مسکونی کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

• در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر اصلاندوز در حدود ۰/۷۷ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۲۶ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اطاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اطاق ۶۵ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اطاق و بیشتر ۹ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای ۳/۱ اطاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اطاق) کمتر است.
- حدود ۴۳ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۲۵ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۱۹ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۱۳ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۹ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) کمتر است.
- حدود ۲۳ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر

- ۵۱ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۸ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۱۸ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای آجر و آهن با دیوار باربر و سایر بناهای مسکونی در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق بیش از ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۵ درصد، تلفن ۸۲ درصد، گاز لوله کشی ۲ درصد، آشپزخانه ۸۹ درصد و حمام ۷۴ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق و آب لوله کشی بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.
- حدود ۶۸ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرضه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۲۱ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۱۱ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای سایر انجای تصرف مسکن بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن ملکی و اجاره ای کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۱۲ ، تراکم نفر در واحد مسکونی ۵/۰۹ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار ۲/۶۹ اطاق می باشد. می توان نشان داد که متوسط تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تراکم خانوار در واحد مسکونی و تراکم نفر در واحد مسکونی در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۳-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۱۱ درصد از شاغلان شهر اصلاندوز در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۳۵ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر نسبتاً قابل توجه می باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود ۰/۳ هزار بهره برداری است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۵۵ درصد و بهره برداری بدون زمین ۴۵ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۹۹ درصد دارای زمین آبی و ۱ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۹۵ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۷ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر بالغ بر ۷۰ بهره برداری است که ۴۹ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۵۱ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۷۰ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۴ راس است.

۲-۴: ویژگیهای اقتصادی شهر بيله سوار

۲-۴-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر بيله سوار، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۸ درصد و ۳۴ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۱۰ درصد و اندازه سربراری جمعیت شاغل شهر ۳/۴ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن این شهر بالغ بر ۴/۱ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۱۸ درصد در بخش کشاورزی، ۲۰ درصد در بخش صنایع و معادن و ۶۲ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۱۸ درصد در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، ۱۵ درصد در فعالیتهای عمدهفروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۱۴ درصد در فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات، ۱۲ درصد در فعالیتهای ساختمانی و ۱۱ درصد در فعالیتهای آموزشی مشغول کار هستند و این فعالیتهای، بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خدماتی (بازرگانی - خدمات حمل و نقل) و کشاورزی در نظر گرفت.
- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی و صنایع و معادن کمتر شده است.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش دام و طیور، صنعت، اداره امور عمومی و دفاع و آموزش کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای بازرگانی، حمل و نقل و انبارداری، مستغلات و خدمات کسب و کار، ساختمانی و ...) افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر شده است.
  - میزان سربراری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.

- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر کمتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات، آب و برق و گاز، اداره امور عمومی و دفاع، آموزش، سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۴-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر بیله سوار، در سال ۱۳۸۱ دارای ۸۱۶ کارگاه بوده است که ۲۴۹۷ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۳/۱ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه ششم قرار دارد حدود ۲/۱ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۲/۵ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر بیشتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خردهفروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۵۰/۰ درصد، ۹/۷ درصد و ۷/۱ درصد (جمعاً ۶۶/۸ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای آموزشی و پس از آن مربوط به فعالیتهای

عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع، فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات است که به ترتیب ۲۵/۷ درصد، ۲۰/۶ درصد، ۱۸/۲ درصد، ۶/۲ درصد و ۵/۵ درصد (جمعاً ۷۶/۲ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۵/۲ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۳ نفر در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و... است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای کشاورزی و دامپروری (۵/۴۶)، فعالیتهای آب و برق و گاز (۱/۷۲)، فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری (۱/۸۶)، فعالیتهای آموزشی (۱/۳۷) و فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع (۱/۸۵) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۴-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۸۷ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر بيله سوار صادر شده است مساحت زمین این پروانه ها ۲۸/۰ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۱۷/۱ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۳۲۲ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۱۹۶ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۶۱ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۴۱/۴ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه ، ۴۲/۵ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۱۶/۱ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۸ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۳۳/۳ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی ، ۱۱/۵ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه و ۵۵/۲ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و یوار حمال می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۸۰ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۱۲۶ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۶ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۱۱۳ واحد می باشد.

• در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۲/۲ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۲/۴ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۱/۵ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۱/۷ درصد است.

- در این شهر متوسط مساحت زمین هر پروانه بیشتر و متوسط تراکم ساختمانی، تعداد طبقات، سطح اشتغال، تعداد واحد مسکونی و مساحت زیربنای هر پروانه و سهم نسبی پروانه های مسکونی در کل پروانه ها کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

• در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر بيله سوار در حدود ۲/۹ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۱۸ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اتاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اتاق ۶۱ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اتاق و بیشتر ۲۱ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای ۳/۷ اتاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اتاق) بیشتر است.

- حدود ۲۴ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۱۸ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۲۶ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۳۱ درصد است. براین اساس،

متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۵ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) بیشتر است.

- حدود ۲۶ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر ۲۰ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۱۹ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۳۵ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای آجر و چوب و دیوار باربر و سایر بناهای مسکونی در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق بیش از ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۶ درصد، تلفن ۹۴ درصد، گاز لوله کشی ۹۵ درصد، آشپزخانه ۹۰ درصد و حمام ۸۴ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای آب لوله کشی، برق و تلفن بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.
- حدود ۷۸ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۱۱ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۱۱ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی و سایر انحای تصرف مسکن بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۱۲ ، تراکم نفر در واحد مسکونی ۴/۸۴ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار ۳/۳۳ اطاق می باشد. می توان نشان داد که اندازه هر سه شاخص تراکم خانوار در واحد مسکونی، تراکم نفر در واحد مسکونی و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۴-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۱۸ درصد از شاغلان شهر بیله سوار در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود

۴۰ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می‌شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر قابل توجه می‌باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود $1/3$ هزار بهره بردار است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۶۵ درصد و بهره برداری بدون زمین ۳۵ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۵۰ درصد دارای زمین آبی و ۵۰ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۹۸ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۴ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر حدود ۳۶۰ بهره برداری است که ۲۶ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۷۴ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می‌باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۳۹ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۴ راس است.
- تعداد بهره برداریهای زنبورعسل در این شهر بیش از ۱۰ بهره برداری است که هر یک به طور متوسط دارای ۱۶ کندو هستند. بخش غالب (۶۸ درصد) کندوهای این بهره برداران، کندوی جدید است.

۲-۵: ویژگیهای اقتصادی شهر پارس آباد

۲-۵-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

• در سال ۱۳۸۵، در شهر پارس آباد، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۴ درصد و ۳۰ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۱۱ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۴/۰ نفر است.

در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر حدود ۲۰/۷ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۱۱ درصد در بخش کشاورزی، ۳۹ درصد در بخش صنایع و معادن و ۵۰ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.

به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۲۰ درصد در فعالیتهای ساختمانی، ۱۸ درصد در فعالیتهای صنعتی، ۱۷ درصد در فعالیتهای عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۱۱ درصد در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور و ۹ درصد در فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری مشغول کار هستند و این فعالیتهای، بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.

براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خدماتی - صنعتی در نظر گرفت.

• مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:

- اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی و بخش صنایع و معادن کمتر شده است.
- از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، صنعتی، آب و برق و گاز، اداره امور عمومی و دفاع کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای ساختمانی، بازرگانی، هتل و رستوران، حمل و نقل و انبارداری، خدمات آموزشی و بهداشتی - درمانی و ...) افزوده شده است.
- اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر شده است.
- میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر بیشتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، صنعتی، آب و برق و گاز، ساختمانی، مستغلات و خدمات کسب و کار این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۵-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر پارس آباد، در سال ۱۳۸۱ دارای ۴۰۰۱ کارگاه بوده است که ۹۰۱۳ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۳ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه دوم قرار دارد. حدود ۱۰/۳ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۹/۰ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر کمتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۶۰/۹ درصد، ۱۲/۴ درصد و ۱۰/۴ درصد (جمعاً ۸۳/۷ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای آموزشی، فعالیتهای صنعتی، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به

ترتیب ۳۵/۰ درصد، ۲۰/۷ درصد، ۱۱/۲ درصد، ۸/۴ درصد و ۶/۱ درصد (جمعاً ۸۱/۴ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۲۱/۸ نفر در فعالیتهای آب و برق و گاز و حداقل ۱/۲ نفر در فعالیتهای هتل و رستوران است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای معدنی (۴/۷۰)، فعالیتهای عمده فروشی، خرده فروشی و... (۱/۱۲)، فعالیتهای املاک و مستغلات و خدمات کسب و کار (۱/۰۱) و فعالیتهای آموزشی (۱/۱۰) و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی (۱/۳۹) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۵-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۴۳۹ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر پارس آباد صادر شده است مساحت زمین این پروانه ها ۹۹/۳ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۸۶/۷ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۲۲۶ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۱۹۷ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۸۷ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۴۲/۴ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۵۱/۵ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۶/۲ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۷ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۶۲/۰ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی، ۳/۲ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه، ۳۴/۹ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال و ۰/۲ درصد برای سایر ساختمانها می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۴۲۹ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۶۴۸ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۵ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۵۱۲ واحد می باشد.

• در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۱۱/۲ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۸/۶ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۷/۸ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۸/۹ درصد است.
- در این شهر متوسط تعداد طبقات، تعداد واحد مسکونی، تراکم ساختمانی، سطح اشتغال و متوسط مساحت زمین و زیربنای هر پروانه ساختمانی کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

• در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر پارس آباد بیش از ۱۶/۶ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۴۰ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اطاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اطاق ۵۲ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اطاق و بیشتر ۸ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای ۲/۹ اطاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اطاق) کمتر است.
- حدود ۳۶ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۲۷ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۲۶ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۱۰ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۰ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) کمتر است.
- حدود ۲۹ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر ۴۵ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۳ درصد و

- برای سایر واحدهای مسکونی ۲۳ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای آجر و آهن و دیوار باربر و سایر بناهای مسکونی در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۱ درصد، تلفن ۸۵ درصد، گاز لوله کشی ۹۶ درصد، آشپزخانه ۹۲ درصد و حمام ۸۶ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای گاز لوله کشی بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.
  - حدود ۷۲ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۲۲ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند، حدود ۶ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای سایر مسکن ملکی اندکی بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای و سایر طرق تصرف ملکی اندکی کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
  - اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی $1/06$ ، تراکم نفر در واحد مسکونی $4/92$ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار $2/73$ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم خانوار در واحد مسکونی و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تراکم نفر در واحد مسکونی در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۵-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۱۰ درصد از شاغلان شهر پارس آباد در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۵ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر نسبتاً کم می باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود ۰/۴ هزار بهره بردار است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۵۳ درصد و بهره برداری بدون زمین ۴۷ درصد است.
- همه بهره برداریهای با زمین این شهر دارای زمین آبی هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۹۹ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۶ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر حدود ۹۰ بهره برداری است که ۱۶ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۸۴ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۴۵ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۵ راس است.

۲-۶: ویژگیهای اقتصادی شهر تازه کند آنگوت

۲-۶-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

• در سال ۱۳۸۵، در شهر تازه کند آنگوت، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۵ درصد و ۳۳ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۵ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۱ نفر است.

در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر حدود ۰/۵ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۱۱ درصد در بخش کشاورزی، ۲۹ درصد در بخش صنایع و معادن و ۶۰ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.

به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۱۵ درصد در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع، ۱۴ درصد در فعالیتهای صنعتی، ۱۳ درصد در فعالیتهای ساختمانی، ۱۱ درصد در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور و ۸ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه مشغول کار هستند و این فعالیتهای، بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.

براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خدماتی در نظر گرفت.

• مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:

- اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی کاسته شده است و در بخش صنایع و معادن تقریباً ثابت مانده است.
- از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، ساختمانی، بازرگانی، اداره امور عمومی و دفاع و آموزشی کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای صنعتی، حمل و نقل و انبارداری و بهداشتی- درمانی) افزوده شده است.
- اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر شده است.
- میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر کمتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، صنعتی، آب و برق و گاز، واسطه گریهای مالی، اداره امور عمومی و دفاع، بهداشت و درمان و سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۶-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر تازه کند آنگوت، در سال ۱۳۸۱ دارای ۱۷۰ کارگاه بوده است که ۳۸۸ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۳ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه شانزدهم قرار دارد. حدود ۰/۴۴ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۰/۳۷ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر کمتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۵۴/۷ درصد، ۱۳/۵ درصد و ۹/۴ درصد (جمعاً ۷۷/۶ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای آموزشی، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع، فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای بهداشتی - درمانی است که به ترتیب ۳۱/۷

درصد، ۲۶/۰ درصد، ۱۳/۹ درصد، ۱۱/۱ درصد و ۵/۲ درصد (جمعاً ۸۷/۹ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۲/۶ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۱ نفر در فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای عمده فروشی، خرده فروشی و ... (۱/۰۱)، فعالیتهای هتل و رستوران (۱/۰۵)، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع (۱/۴۲) و فعالیتهای آموزشی (۱/۳۹) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۶-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۱۰۸ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر تازه کند آنگوت صادر شده است^۱ مساحت زمین این پروانه ها ۲۳/۴ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۱۳/۰ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۲۱۶ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۱۲۰ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۵۵ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۸۹/۸ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه و ۱۰/۲ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۱ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۷/۴ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی و ۹۲/۶ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۱۰۶ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۱۱۰ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۰ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

^۱ تعداد پروانه های ساختمانی صادر شده در این سال، استثنائاً، بسیار بیشتر از آن در سایر سالها می باشد.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۳۰ واحد می باشد.

• در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۲/۷ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۲/۰ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۱/۲ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۱/۵ درصد است.
- در این شهر متوسط سطح اشتغال و سهم نسبی پروانه های مسکونی بیشتر و متوسط تراکم ساختمانی، مساحت زمین و زیربنای هر پروانه، تعداد طبقات و تعداد واحدهای مسکونی کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

• در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر تازه کند آنگوت در حدود ۰/۳۳ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۴۱ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اطاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اطاق ۵۱ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اطاق و بیشتر ۸ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای ۲/۸ اطاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اطاق) کمتر است.

- حدود ۳۷ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۳۲ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۲۲ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۱۰ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۰ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) کمتر است.

- حدود ۲۲ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر ۴۶ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۲۸ درصد و

- برای سایر واحدهای مسکونی ۴ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای آجر و آهن و دیوار باربر و آجر و چوب با دیوار باربر در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق ۹۸ درصد، آب لوله کشی ۹۷ درصد، تلفن ۸۶ درصد، گاز لوله کشی ۵۵ درصد، آشپزخانه ۷۹ درصد و حمام ۸۵ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای آب لوله کشی بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.
  - حدود ۶۳ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۲۹ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۸ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن اجاره ای بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن ملکی و سایر انحای تصرف مسکن کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
  - اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی $1/06$ ، تراکم نفر در واحد مسکونی $4/67$ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار $2/64$ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم خانوار در واحد مسکونی و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تراکم نفر در واحد مسکونی در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۶-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۱۱ درصد از شاغلان شهر تازه آباد آنگوت در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۲۷ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر نسبتاً قابل توجه می باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود ۰/۱ هزار بهره بردار است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۷۰ درصد و بهره برداری بدون زمین ۳۰ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۳۳ درصد دارای زمین آبی و ۶۷ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۹۱ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۱۵ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر حدود ۴۰ بهره برداری است که ۲۶ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۷۴ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۲۷ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۴ راس است.

۲-۷: ویژگیهای اقتصادی شهر جعفرآباد

۲-۷-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

• در سال ۱۳۸۵، در شهر جعفرآباد، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۷ درصد و ۲۸ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۲۳ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۴/۱ نفر است.

در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر بالغ بر ۱/۷ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۳۷ درصد در بخش کشاورزی، ۲۳ درصد در بخش صنایع و معادن و ۴۰ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش بخش کشاورزی و بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.

به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۳۷ درصد در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، ۱۱ درصد در فعالیتهای صنعتی، ۱۳ درصد در فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات، ۱۰ درصد در فعالیتهای ساختمانی و ۱۰ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاهای وسایل نقلیه مشغول کار هستند و این فعالیتهای بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.

براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد کشاورزی و خدماتی (بازرگانی و حمل و نقل) در نظر گرفت.

• مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:

- اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات و بخش صنایع و معادن بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی کمتر شده است.
- از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، صنعتی، بهداشت و درمان و سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای بازرگانی، حمل و نقل و انبارداری، اداره امور عمومی و دفاع و ...) افزوده شده است.
- اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر شده است.

- میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر بیشتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات و واسطه گریهای مالی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۷-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر جعفرآباد، در سال ۱۳۸۱ دارای ۳۳۹ کارگاه بوده است که ۸۴۶ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۵ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه یازدهم قرار دارد. حدود ۰/۹ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۰/۸ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر کمتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای هتل و رستوران است که به ترتیب ۵۵/۸ درصد، ۱۳/۶ درصد و ۶/۲ درصد (جمعاً ۷۵/۶ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از

آن مربوط به فعالیتهای آموزشی، فعالیتهای صنعتی، فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی و فعالیتهای هتل و رستوران است که به ترتیب ۲۷/۸ درصد، ۲۶/۲ درصد، ۱۶/۸ درصد، ۶/۲ درصد و ۳/۳ درصد (جمعاً ۸۰/۳ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۳/۱ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۲ نفر در فعالیتهای املاک و مستغلات و خدمات کسب و کار است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای کشاورزی و دامپروری (۳/۳۳)، فعالیتهای صنعتی (۱/۳۳)، فعالیتهای هتل و رستوران (۱/۰۴)، فعالیتهای آموزشی (۱/۴۰) و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی (۱/۴۰) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۷-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۱۵۹ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر جعفرآباد صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۴۷/۳ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۲۳/۸ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۲۹۸ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۱۵۰ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۵۰ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۸۳/۰ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۱۳/۸ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۳/۱ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۲ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۶/۳ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی، ۰/۶ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه و ۹۳/۱ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۱۵۸ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۱۶۷ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۱ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۸۵ واحد می باشد.

• در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۴/۰ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۴/۱ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۲/۱ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۲/۳ درصد است.

- در این شهر متوسط مساحت زمین هر پروانه و سهم نسبی پروانه های مسکونی در کل پروانه های ساختمانی بیشتر و متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، تعداد طبقات، تعداد واحد مسکونی و مساحت زیربنای هر پروانه کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

• در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر جعفرآباد در حدود ۱/۲۳ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۳۱ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اتاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اتاق ۵۱ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اتاق و بیشتر ۱۸ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای ۳/۴ اتاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اتاق) بیشتر است.

- حدود ۲۸ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۲۶ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۳۲ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۱۴ درصد است. براین اساس،

متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۱ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) کمتر است.

- حدود ۲۹ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر ۳۰ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۲۴ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۱۷ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای آجر و چوب و دیوار باربر و سایر بناهای مسکونی در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق بیش از ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۱ درصد، تلفن ۹۳ درصد، گاز لوله کشی ۹۶ درصد، آشپزخانه ۹۴ درصد و حمام ۸۶ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق و گاز لوله کشی و تلفن بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.

- حدود ۷۸ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۱۰ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۱۲ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی و سایر انحای تصرف مسکن بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

- اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۲۴ ، تراکم نفر در واحد مسکونی ۵/۷۳ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار ۲/۷۲ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تراکم خانوار در واحد مسکونی و تراکم نفر در واحد مسکونی در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۷-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۳۴ درصد از شاغلان شهر جعفرآباد در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۴۵ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می‌شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر بسیار قابل توجه می‌باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر بیش از ۰/۶ هزار بهره بردار است که از آن، سهم نسبی بهره برداری با زمین ۳۳ درصد و بهره برداری بدون زمین ۶۷ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۱۲ درصد دارای زمین آبی و ۸۸ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۹۹ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۳ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر حدود ۱۸۰ بهره برداری است که ۲۹ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۷۱ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می‌باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۲۷ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۳ راس است.

۲-۸: ویژگیهای اقتصادی شهر خلخال

۲-۸-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

• در سال ۱۳۸۵، در شهر خلخال، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۳ درصد و ۲۷ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۱۶ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۴/۲ نفر است.

در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر بالغ بر ۹/۲ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۳ درصد در بخش کشاورزی، ۳۱ درصد در بخش صنایع و معادن و ۶۶ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.

به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۲۰ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۱۹ درصد در فعالیتهای ساختمانی، ۱۵ درصد در فعالیتهای آموزشی، ۱۱ درصد در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع و ۱۰ درصد در فعالیتهای صنعتی مشغول کار هستند و این فعالیتهای بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.

براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خدماتی (بازرگانی - اداری) در نظر گرفت.

• مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:

- اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات تا حدی بیشتر و در مقابل در بخش های کشاورزی و صنایع و معادن به میزان کمی کاسته شده است.
- از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، ساختمانی، اداره امور عمومی و دفاع کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای آبری پروری، صنعتی، بازرگانی، حمل و نقل و انبارداری، آموزشی، بهداشتی و درمانی و ...) افزوده شده است.
- اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر شده است.
- میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر اندکی بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر بیشتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای آبرزی پروری، آموزشی، بهداشتی - درمانی، بازرگانی، ساختمانی، استخراج معدن، واسطه گریهای مالی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۸-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر خلخال، در سال ۱۳۸۱ دارای ۲۰۵۹ کارگاه بوده است که ۵۳۲۱ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۶ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه چهارم قرار دارد، حدود ۵/۳ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۵/۳ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر برابر با اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۵۹/۵ درصد، ۱۴/۰ درصد و ۷/۲ درصد (جمعاً ۸۰/۷ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای آموزشی و پس از آن مربوط به فعالیتهای عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، فعالیتهای صنعتی، فعالیتهای بهداشتی - درمانی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب

۲۷/۴ درصد، ۲۶/۸ درصد، ۹/۸ درصد، ۸/۹ درصد و ۴/۴ درصد (جمعاً ۷۷/۳ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتها با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۷/۰ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۲ نفر در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و... است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای کشاورزی و دامپروری (۱/۳۸)، فعالیتهای آب و برق و گاز (۱/۱۷)، فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری (۱/۰۹)، فعالیتهای آموزشی (۱/۴۶) و فعالیتهای بهداشتی- درمانی (۱/۴۳) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۸-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۱۷۶ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر خلخال صادر شده است مساحت زمین این پروانه ها ۳۸/۱ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۴۳/۸ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۲۱۷ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۲۴۹ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۱۱۵ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۲۲/۲ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه ، ۵۱/۱ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۲۶/۷ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۲/۲ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۳۰/۷ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی ، ۱۴/۸ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه ، ۴۳/۷ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال و ۱۰/۸ درصد برای سایر ساختمانها می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۱۶۸ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۲۷۸ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۷ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۲۳۴ واحد می باشد.

● در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۴/۵ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۳/۳ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۳/۹ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۳/۸ درصد است.
- در این شهر متوسط تراکم ساختمانی، تعداد طبقات و سطح اشتغال هر پروانه و سهم نسبی پروانه های مسکونی بیشتر و متوسط تعداد واحد مسکونی و متوسط مساحت زمین و زیربنای هر پروانه کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

● در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر خلخال در حدود ۸/۸ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۱۹ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اتاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اتاق ۶۳ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اتاق و بیشتر ۱۸ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای ۳/۵ اتاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اتاق) بیشتر است.
- حدود ۱۶ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۱۸ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۳۷ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۴۵ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۸ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) بیشتر است.
- حدود ۲۸ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر

- ۲۴ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۴۷ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۱ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای آجر و چوب و دیوار باربر در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۸۴ درصد، تلفن ۹۳ درصد، گاز لوله کشی ۹۹ درصد، آشپزخانه ۹۶ درصد و حمام ۷۶ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق، تلفن، گاز لوله کشی و آشپزخانه بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.
  - حدود ۷۱ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرضه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۲۴ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۵ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی و اجاره ای بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای سایر انحاء تصرف مسکن کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
  - اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۱۰، تراکم نفر در واحد مسکونی ۴/۳۹ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار ۳/۲۳ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم خانوار در واحد مسکونی و تراکم نفر در واحد مسکونی در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۸-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۳ درصد از شاغلان شهر خلخال در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۳ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر اندک می باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود ۰/۳ هزار بهره برداری است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۲۵ درصد و بهره برداری بدون زمین ۷۵ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۸۸ درصد دارای زمین آبی و ۱۲ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۷۱ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۵۳ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر بیش از ۹۰ بهره برداری است که ۴۷ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۵۳ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۲۹ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۷ راس است.
- تعداد بهره برداریهای زنبورعسل در این شهر بیش از ۳۰ بهره برداری است که هر یک به طور متوسط دارای ۲۴ کندو هستند. بخش غالب (۱۰۰ درصد) کندوهای این بهره برداران، کندوی جدید است.

۹-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر رضی

۹-۲-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر رضی، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۵ درصد و ۳۱ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۱۳ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۴ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر بالغ بر ۰/۵ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۴۲ درصد در بخش کشاورزی، ۱۸ درصد در بخش صنایع و معادن و ۴۰ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش مهم بخش های کشاورزی و صنایع و معادن در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۴۲ درصد در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، ۱۶ درصد در فعالیتهای ساختمانی، ۱۲ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۱۲ درصد در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع و ۱۱ درصد در فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری مشغول کار هستند و این فعالیتهای بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد کشاورزی و خدماتی (بازرگانی - حمل و نقل) در نظر گرفت.
- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات و اندکی در بخش کشاورزی بیشتر و در مقابل در بخش صنایع و معادن کمتر شده است.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای صنعتی و ساختمانی کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای بازرگانی، حمل و نقل و انبارداری، اداره امور عمومی و دفاع و ...) افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر شده است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
  - اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر اندکی بیشتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر کمتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، اداره امور عمومی و دفاع، هتل و رستوران و واسطه گریهای مالی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۹-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر رضی، در سال ۱۳۸۱ دارای ۱۲۲ کارگاه بوده است که ۳۶۵ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۳/۰ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه هفدهم قرار دارد. حدود ۰/۳ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۰/۴ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر بیشتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۴۵/۹ درصد، ۱۱/۵ درصد و ۸/۲ درصد (جمعاً ۶۵/۶ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع و پس از آن مربوط به فعالیتهای عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، فعالیتهای آموزشی، فعالیتهای بهداشتی - درمانی و فعالیتهای صنعتی است که به ترتیب ۲۵/۸ درصد، ۲۰/۰ درصد،

۱۹/۲ درصد، ۹/۹ درصد و ۶/۶ درصد (جمعاً ۸۱/۵ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۳/۴ نفر در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع و حداقل ۱/۰ نفر در فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای کشاورزی و دامپروری (۳/۰۰)، فعالیتهای آب و برق و گاز (۲/۷۶)، فعالیتهای هتل و رستوران (۱/۰۳)، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع (۲/۶۲)، فعالیتهای آموزشی (۱/۰۲) و فعالیتهای بهداشتی- درمانی (۱/۵۹) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۹-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۳۲ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر رضی صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۹/۲ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۴/۲ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۲۸۹ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۱۳۱ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۴۵ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۵۹/۴ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۳۷/۵ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۳/۱ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۵ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۲۸/۱ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی و ۹/۴ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه و ۶۲/۵ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۲۷ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۳۵ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۳ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۱۷ واحد می باشد.

• در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۰/۸ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۰/۸ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۰/۴ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۰/۵ درصد است.
- در این شهر متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، تعداد طبقات، تعداد واحد مسکونی، مساحت زمین و زیربنای هر پروانه و سهم نسبی پروانه های مسکونی از کل پروانه ها کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

• در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر رضی در حدود ۰/۳۶ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۲۰ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اطاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اطاق ۶۰ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اطاق و بیشتر ۲۰ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای ۳/۵ اطاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اطاق) بیشتر است.

- حدود ۳۲ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۱۷ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۲۷ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۲۴ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۳ سال است که تقریباً برابر با متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) است.

- حدود ۷ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر ۳۹ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۶ درصد و

- برای سایر واحدهای مسکونی ۴۸ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای آجر و آهن و دیوار باربر و سایر بناهای مسکونی در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق بیش از ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۷ درصد، تلفن ۹۱ درصد، گاز لوله کشی بیش از ۹۹ درصد، آشپزخانه ۶۶ درصد و حمام ۷۸ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای آب و برق و گاز لوله کشی بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.
  - حدود ۸۲ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرضه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۶ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۱۲ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی و سایر انجای تصرف مسکن بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
  - اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۱۷ ، تراکم نفر در واحد مسکونی ۴/۹۱ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار ۳/۰۰ اطاق می باشد. می توان نشان داد که اندازه هر سه شاخص تراکم خانوار در واحد مسکونی، تراکم نفر در واحد مسکونی و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۹-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۴۲ درصد از شاغلان شهر رضی در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۷۵ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر بسیار زیاد و قابل توجه می باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود ۰/۳ هزار بهره بردار است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۷۶ درصد و بهره برداری بدون زمین ۲۴ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۲۵ درصد دارای زمین آبی و ۷۵ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین ، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۹۸ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۲۳ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر بیش از ۱۵۰ بهره برداری است که ۶۰ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۴۰ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۲۷ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۴ راس است.

۱۰-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر سرعین

۱۰-۱-۲: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر سرعین، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۴۴ درصد و ۳۹ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۱۲ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۰ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر حدود ۱/۵ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۱۰ درصد در بخش کشاورزی، ۱۹ درصد در بخش صنایع و معادن و ۷۱ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۲۳ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۱۶ درصد در فعالیتهای ساختمانی، ۱۲ درصد در فعالیتهای هتل و رستوران، ۱۱ درصد در فعالیتهای مستغلات و اجاره و خدمات کسب و کار و ۱۰ درصد در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع مشغول کار هستند و این فعالیتهای، بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خدماتی (بازرگانی - گردشگری) و صنعتی در نظر گرفت.
- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات بیشتر و در مقابل در بخش های کشاورزی و صنایع و معادن کمتر شده است.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، ساختمانی، بازرگانی، حمل و نقل و انبارداری و سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای صنعتی، هتل و رستوران، اداره امور عمومی و دفاع، آموزشی، بهداشت و درمان) افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کاسته شده است.

- میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر کمتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری، صنعتی، بازرگانی، هتل و رستوران، مستغلات و خدمات کسب و کار و سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۱۰-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر سرعین، در سال ۱۳۸۱ دارای ۵۵۲ کارگاه بوده است که ۱۴۴۱ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۶ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه هشتم قرار دارد. حدود ۱/۴۲ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۱/۴۳ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر بیشتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای هتل و رستوران و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۳۹/۱ درصد، ۳۵/۷ درصد و ۶/۰ درصد (جمعاً ۸۰/۸ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای هتل و رستوران و پس از

آن مربوط به فعالیتهای عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، فعالیتهای آموزشی، فعالیتهای بهداشتی - درمانی و فعالیتهای صنعتی است که به ترتیب ۳۹/۸ درصد، ۲۱/۷ درصد، ۹/۲ درصد، ۶/۲ درصد و ۴/۷ درصد (جمعاً ۸۱/۶ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتها با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۲/۰ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۴ نفر در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و... است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای کشاورزی و دامپروری (۱/۰۹)، فعالیتهای معدنی (۲۲/۰)، فعالیتهای آب و برق و گاز (۱/۰۱) و فعالیتهای هتل و رستوران (۱۲/۴۷) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۱۰-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۷۰ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر سرعین صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۲۹/۳ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۲۷/۸ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۴۱۸ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۳۹۷ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۹۵ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۲۱/۴ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۳۵/۷ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۴۲/۹ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۲/۴ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۹۵/۷ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی و ۴/۳ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۵۶ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۱۰۹ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۹ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال این دوره زمانی ۱۹۱ واحد می باشد.

• در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی $1/8$ درصد، مساحت زمین پروانه ها $1/5$ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها $2/5$ درصد و تعداد واحدهای مسکونی $2/5$ درصد است.
- در این شهر متوسط تعداد طبقات و متوسط مساحت زمین و زیربنای هر پروانه بیشتر و متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال و تعداد واحد مسکونی هر پروانه و نیز سهم نسبی پروانه های مسکونی در کل پروانه های ساختمانی کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

• در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر سرعین در حدود $0/97$ هزار واحد است که $1/16$ هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۱۹ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اطاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اطاق ۵۶ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اطاق و بیشتر ۲۵ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای $4/0$ اطاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان ($3/3$ اطاق) بیشتر است.
- حدود ۲۷ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۵۱ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۱۲ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۱۰ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۹ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) کمتر است.
- حدود ۸۹ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر

- ۱۰ درصد، و برای سایر واحدهای مسکونی ۱ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق بیش از ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۶ درصد، تلفن ۹۳ درصد، گاز لوله کشی ۹۸ درصد، آشپزخانه بیش از ۹۹ درصد و حمام ۹۴ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای همه تسهیلات مورد نظر بیشتر از آن در کل شهرهای استان است.
  - حدود ۸۱ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۷ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۱۲ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
  - اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۱۱، تراکم نفر در واحد مسکونی ۴/۶۴ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار ۳/۳۳ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم خانوار در واحد مسکونی، تراکم نفر در واحد مسکونی و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۱۰-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۱۰ درصد از شاغلان شهر سرعین در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۲۵ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر نسبتاً قابل توجه می باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود ۰/۳ هزار بهره برداری است که از آن، سهم نسبی بهره برداری با زمین ۶۵ درصد و بهره برداری بدون زمین ۳۵ درصد است.

- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۵۵ درصد دارای زمین آبی و ۴۵ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۹۵ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۱۰ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر بیش از ۳۰ بهره برداری است که ۶۵ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۳۵ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۲۰ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۳ راس است.
- تعداد بهره برداریهای زنبورعسل در این شهر بیش از ۱۰ بهره برداری است که هر یک به طور متوسط دارای ۹ کندو هستند. بخش غالب (۱۰۰ درصد) کندوهای این بهره برداران، کندوی جدید است.

۱۱-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر عنبران

۱۱-۲-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

• در سال ۱۳۸۵، در شهر عنبران، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب ۳۴ درصد و ۲۸ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۱۹ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۴/۲ نفر است.

در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر حدود ۱/۵ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۹ درصد در بخش کشاورزی، ۵۹ درصد در بخش صنایع و معادن و ۳۲ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش صنایع و معادن در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.

به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۴۱ درصد در فعالیتهای ساختمانی، ۱۷ درصد در فعالیتهای صنعتی، ۹ درصد در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، ۹ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و ۸ درصد در فعالیتهای آموزشی مشغول کار هستند و این فعالیتهای بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.

براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خوابگاهی (کارگران ساختمانها) و خدمات محلی در نظر گرفت.

- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش کشاورزی و خدمات بیشتر و در مقابل در بخش صنایع و معادن کمتر شده است.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای ساختمانی، اداره امور عمومی و دفاع، کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، صنعتی، آموزشی، بهداشتی و درمانی، حمل و نقل و انبارداری، بازرگانی و...) افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر شده است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
  - اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر بیشتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، صنعتی و ساختمانی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۱۱-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر عنبران، در سال ۱۳۸۱ دارای ۱۵۷ کارگاه بوده است که ۲۷۹ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۱/۸ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه بیستم قرار دارد. حدود ۰/۴ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۰/۳ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر کمتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۴۷/۸ درصد، ۲۱ درصد و ۸/۳ درصد (جمعاً ۷۷/۱ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای آموزشی، فعالیتهای صنعتی، فعالیتهای بهداشتی - درمانی و فعالیتهای هتل و رستوران است که به ترتیب ۳۱/۲ درصد، ۲۸/۰ درصد، ۲۰/۰ درصد، ۵/۷ درصد و ۳/۹ درصد (جمعاً ۸۸/۸ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتها با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۵/۶ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۰ نفر در فعالیتهای هتل و رستوران است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای صنعتی (۱/۵۹)، فعالیتهای عمده فروشی، خرده فروشی و... (۱/۰۱)، فعالیتهای هتل و رستوران (۱/۲۴) و فعالیتهای آموزشی (۱/۴۹) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۱۱-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۸۴ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر عنبران صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۳۷/۳ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۱۰/۸ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۴۴۴ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۱۲۹ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۲۹ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۷۶/۲ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۱۶/۷ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۷/۱ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۴ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۲/۴ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی، ۲/۴ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه، ۸۸/۱ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال و ۴/۸ درصد برای سایر ساختمانها می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۷۳ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۸۸ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۱ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۴۳ واحد می باشد.

● در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۲/۱ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۳/۲ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۱/۰ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۱/۲ درصد است.
- در این شهر متوسط مساحت زمین هر پروانه و سهم نسبی پروانه های مسکونی بیشتر و متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، تعداد طبقات، تعداد واحد مسکونی و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

● در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر عنبران در حدود ۱/۴ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۴۲ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اتاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اتاق ۴۹ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اتاق و بیشتر ۹ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای ۲/۹ اتاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اتاق) کمتر است.
- حدود ۱۵ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۱۹ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۲۸ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۳۸ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۷ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) بیشتر است.
- حدود ۱۴ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر ۴۰ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۱۸ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۲۸ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه در این شهر کمتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان

- در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۱ درصد، تلفن ۸۴ درصد، گاز لوله کشی ۷۹ درصد، آشپزخانه ۶۸ درصد و حمام ۳۴ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.
  - حدود ۸۲ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۸ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۱۰ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی و سایر انجای تصرف مسکن بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
  - اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۱۱، تراکم نفر در واحد مسکونی ۴/۵۰ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار ۲/۵۹ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم نفر در واحد مسکونی و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تراکم خانوار در واحد مسکونی در این شهر برابر با آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۱۱-۲: کارکردهای روستایی

- برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۹ درصد از شاغلان شهر عنبران در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۴۰ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر نسبتاً قابل توجه می باشد.
- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود ۰/۶ هزار بهره بردار است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۷۶ درصد و بهره برداری بدون زمین ۲۴ درصد است.

- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۸۵ درصد دارای زمین آبی و ۱۵ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۵۵ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۷۳ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر بالغ بر ۲۲۰ بهره برداری است که ۵۲ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۴۸ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۱۲ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۳ راس است.
- تعداد بهره برداریهای زنبورعسل در این شهر بالغ بر ۱۵ بهره برداری است که هر یک به طور متوسط دارای ۱۰ کندو هستند. بخش غالب (۱۰۰ درصد) کندوهای این بهره برداران، کندوی جدید است.

۱۲-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر کلور

۱۲-۱-۲: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر کلور، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۲ درصد و ۲۸ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۱۵ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۴ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر حدود ۰/۷ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۲۹ درصد در بخش کشاورزی، ۲۳ درصد در بخش صنایع و معادن و ۴۸ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۲۹ درصد در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، ۱۶ درصد در فعالیتهای آموزشی، ۱۳ درصد در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع، ۱۱ درصد در فعالیتهای صنعتی و ۱۰ درصد فعالیتهای ساختمانی مشغول کار هستند و این فعالیتهای بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد کشاورزی و خدمات (آموزشی و اداری) در نظر گرفت.

- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش کشاورزی و صنایع و معادن بیشتر و در مقابل در بخش خدمات کمتر شده است.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای بازرگانی، آموزشی، بهداشتی - درمانی و سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای ساختمانی، کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، هتل و رستوران و ...) افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر شده است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
  - اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر کمتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، هتل و رستوران، آموزشی و اداره امور عمومی و دفاع این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۱۲-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر کلور، در سال ۱۳۸۱ دارای ۱۸۱ کارگاه بوده است که ۵۴۶ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۳/۰ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه چهاردهم قرار دارد. حدود ۰/۴۶ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۰/۵۴ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر بیشتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۴۱/۴ درصد، ۱۵/۵ درصد و ۱۳/۸ درصد (جمعاً ۷۰/۷ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای آموزشی و پس از آن مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع، فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای بهداشتی - درمانی است که به ترتیب ۳۹/۰ درصد،

۱۴/۸ درصد، ۱۴/۳ درصد، ۱۱/۰ درصد و ۷/۵ درصد (جمعاً ۸۶/۶ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۹/۴ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۱ نفر در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و ... است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای آب و برق و گاز (۱/۰۴)، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع (۱/۴۶)، فعالیتهای آموزشی (۲/۰۸)، فعالیتهای بهداشتی - درمانی (۱/۲۱) و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی (۱/۲۹) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۱۲-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۳۹ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر کلور صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۷/۹ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۵/۶ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۲۰۳ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۱۴۴ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۷۱ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۴۸/۷ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۴۳/۶ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۷/۷ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۶ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۲۰/۵ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی و ۷۹/۵ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۳۸ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۵۱ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۳ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۱۸ واحد می باشد.

● در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۲/۰ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۰/۷ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۰/۵ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۰/۷ درصد است.
- در این شهر سهم نسبی پروانه های مسکونی در کل پروانه های ساختمانی بیشتر و متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، تعداد طبقات، تعداد واحد مسکونی و مساحت زمین و زیربنایی هر پروانه کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

● در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر کلور در حدود ۰/۶۶ هزار واحد است که ۰/۶۷ هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۲۳ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اطاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اطاق ۵۷ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اطاق و بیشتر ۲۰ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای ۳/۶ اطاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اطاق) بیشتر است.
- حدود ۱۶ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۱۴ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۳۲ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۳۹ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۸ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) بیشتر است.
- حدود ۹ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر

- ۲۹ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۲۲ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۴۰ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای آجر و چوب و دیوار باربر و سایر بناهای مسکونی در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق بیش از ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۸ درصد، تلفن حدود ۹۷ درصد، آشپزخانه ۹۱ درصد و حمام ۷۹ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای آب لوله کشی، تلفن و برق بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.
  - حدود ۸۰ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرضه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۱۴ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۶ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی و سایر انحای تصرف مسکن بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای و سایر انحای تصرف مسکن کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
  - اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی $1/01$ ، تراکم نفر در واحد مسکونی $3/59$ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار $3/54$ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم خانوار در واحد مسکونی و تراکم نفر در واحد مسکونی در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و متوسط تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر برابر با آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۱۲-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۲۹ درصد از شاغلان شهر کلور در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۶۸ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر بسیار قابل توجه می باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر بیش از ۰/۴ هزار بهره بردار است که از آن، سهم نسبی بهره برداری با زمین ۹۵ درصد و بهره برداری بدون زمین ۵ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۹۶ درصد دارای زمین آبی و ۴ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۴۰ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۹۲ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر بیش از ۲۸۰ بهره برداری است که ۷۵ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۲۵ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۲۱ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۲ راس است.
- تعداد بهره برداریهای زنبورعسل در این شهر حدود ۶۰ بهره برداری است که هر یک به طور متوسط دارای ۹ کندو هستند. بخش غالب (۹۵ درصد) کندوهای این بهره برداران، کندوی جدید است.

۱۳-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر کورائیم

۱۳-۱-۲: ویژگیهای اشتغال جمعیت

• در سال ۱۳۸۵، در شهر کورائیم، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۷ درصد و ۳۶ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۲ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳ نفر است.

در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر حدود ۰/۳ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۵۵ درصد در بخش کشاورزی، ۲۳ درصد در بخش صنایع و معادن و ۲۲ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.

به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۵۵ درصد در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، ۲۰ درصد در فعالیتهای صنعتی، ۱۳ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۳ درصد در فعالیتهای ساختمانی و ۲ درصد در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع مشغول کار هستند و این فعالیتهای، بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.

براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد کشاورزی و صنعتی در نظر گرفت.

• مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:

- اهمیت نسبی اشتغال در بخش صنایع و معادن بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی و خدمات کمتر شده است.
- از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، ساختمانی، بازرگانی، حمل و نقل و انبارداری، اداره امور عمومی و دفاع کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای صنعتی، آب و برق و گاز، خدمات آموزشی و سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی) افزوده شده است.
- اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر شده است.
- میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر بیشتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور و صنعت این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۱۳-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر کوراییم، در سال ۱۳۸۱ دارای ۵۴ کارگاه بوده است که ۱۴۶ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۷ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه بیست و یکم قرار دارد. حدود ۰/۱۴ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۰/۱۵ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر اندکی بیشتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای آموزشی است که به ترتیب ۴۲/۶ درصد، ۱۳/۰ درصد و ۱۱/۱ درصد (جمعاً ۶۶/۷ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای آموزشی و پس از آن مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، فعالیتهای صنعتی، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع و فعالیتهای بهداشتی- درمانی است که به ترتیب ۴۶/۶ درصد، ۱۹/۲ درصد، ۱۰/۳ درصد، ۸/۲ درصد و ۶/۲ درصد (جمعاً ۹۰/۵ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتها با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۱/۳ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۲ نفر در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و... است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای کشاورزی و دامپروری (۸/۵۸) و فعالیتهای آموزشی (۲/۴۸) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۱۳-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۱۷ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر کورایم صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۶/۳ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۱/۷ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۳۷۱ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۱۰۲ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۲۸ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۸۲/۴ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه و ۱۷/۶ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۲ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۱۷/۶ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی، ۵/۹ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه و ۷۶/۵ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۱۴ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۱۴ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال این دوره زمانی ۱۰ واحد می باشد.

● در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی $0/4$ درصد، مساحت زمین پروانه ها $0/5$ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها $0/2$ درصد و تعداد واحدهای مسکونی $0/2$ درصد است.
- در این شهر متوسط زمین هر پروانه بیشتر و متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، تعداد طبقات، تعداد واحد مسکونی در هر ساختمان و متوسط زیربنای هر پروانه و نیز سهم نسبی پروانه های مسکونی کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

● در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر کوراییم در حدود $0/16$ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۵۱ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اتاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اتاق ۴۲ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اتاق و بیشتر ۷ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای $2/7$ اتاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان ($3/3$ اتاق) کمتر است.
- حدود ۲۳ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۴۰ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۱۸ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۱۹ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۲ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) کمتر است.
- حدود ۴۱ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر ۳۷ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۲ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۲۰ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر بناهای مسکونی در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل

- شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق بیش از ۹۹ درصد، آب لوله کشی بیش از ۹۹ درصد، تلفن ۹۷ درصد، آشپزخانه ۹۴ درصد و حمام ۹۲ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای آب، برق، تلفن و حمام بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.
  - حدود ۸۸ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۶ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۶ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای و سایر انحای تصرف مسکن کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
  - اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۰۴ ، تراکم نفر در واحد مسکونی ۴/۸۸ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار ۲/۶۰ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم خانوار در واحد مسکونی و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تراکم نفر در واحد مسکونی در این شهر برابر با آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۱۳-۲: کارگردهای روستایی

- برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۵۵ درصد از شاغلان شهر کوراییم در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۹۵ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر بسیار قابل توجه و زیاد می باشد.
- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر نزدیک به ۰/۲ هزار بهره بردار است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۹۰ درصد و بهره برداری بدون زمین ۱۰ درصد است.

- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۹۰ درصد دارای زمین آبی و ۱۰ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۱۰۰ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۲۰ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر بالغ بر ۱۳۰ بهره برداری است که ۴۰ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۶۰ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۱۷ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۶ راس است.

۱۴-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر گرمی

۱۴-۱-۲: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر گرمی، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۳ درصد و ۳۰ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۸ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۸ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر حدود ۷/۴۸ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۳ درصد در بخش کشاورزی، ۲۴ درصد در بخش صنایع و معادن و ۷۳ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۲۰ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۱۶ درصد در فعالیتهای آموزشی، ۱۳ درصد در فعالیتهای ساختمانی، ۱۳ درصد در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع و ۱۲ درصد در فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری مشغول کار هستند و این فعالیتهای، بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خدماتی در نظر گرفت.
- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات اندکی بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی کمی کمتر شده و در بخش صنایع و معادن تقریباً ثابت باقی مانده است.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، ساختمانی، بازرگانی و اداره امور عمومی و دفاع کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای صنعتی، حمل و نقل و انبارداری، واسطه گریهای مالی، خدمات آموزشی و بهداشتی - درمانی و...) افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر شده است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
  - اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر بیشتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای معدنی، آب و برق و گاز، حمل و نقل و انبارداری، اداره امور عمومی و دفاع، خدمات آموزشی و بهداشتی - درمانی و سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۱۴-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر گرمی، در سال ۱۳۸۱ دارای ۱۸۵۷ کارگاه بوده است که ۴۴۱۱ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۴ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه پنجم قرار دارد. حدود ۴/۸ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۴/۴ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر اندکی کمتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۶۱/۰ درصد، ۱۱/۹ درصد و ۸/۱ درصد (جمعاً ۸۱/۰ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای آموزشی، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع، فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای بهداشتی - درمانی است که به ترتیب ۳۲/۴ درصد، ۲۱/۵

درصد، ۱۰/۹ درصد، ۹/۶ درصد و ۶/۶ درصد (جمعاً ۸۱/۰ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۳/۴ نفر در فعالیتهای آب و برق و گاز و حداقل ۱/۳ نفر در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و... است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای عمده فروشی، خرده فروشی و ... (۱/۰۳)، فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری (۱/۱۶)، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع (۱/۱۱)، فعالیتهای آموزشی (۱/۱۴)، فعالیتهای بهداشت و درمان (۱/۰۶) و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی (۱/۱۷) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۱۴-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۱۲۶ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر گرمی صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۱۲۵/۱ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۲۲/۴ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۹۹۳ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۱۷۷ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۱۷ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۷۲/۲ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۱۹/۹ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۷/۹ درصد، برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۴ طبقه می شود.

به همین ترتیب اطلاعات در دسترس نشان می دهد که همه پروانه های ساختمانی صادر شده در این سال در این شهر برای ساختمانهای اسکلت فلزی می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۱۱۱ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۱۳۹ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۲ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۱۳۷ واحد می باشد.

• در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی $3/2$ درصد، مساحت زمین پروانه ها $10/9$ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها $2/0$ درصد و تعداد واحدهای مسکونی $1/9$ درصد است.
- در این شهر متوسط مساحت زمین هر پروانه بیشتر و متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، مساحت زیربنای هر پروانه، تعداد طبقات و تعداد واحد مسکونی هر پروانه و سهم نسبی پروانه های مسکونی از کل پروانه های ساختمانی کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

• در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر گرمی در حدود $5/7$ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۱۶ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اطاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اطاق ۵۸ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اطاق و بیشتر ۲۶ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای $3/9$ اطاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان ($3/3$ اطاق) بیشتر است.
- حدود ۱۸ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۲۳ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۳۲ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۲۷ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۴ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) بیشتر است.
- حدود ۳۵ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر

- ۵۳ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۱۰ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۲ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای آجر و آهن و دیوار باربر در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۶ درصد، تلفن ۹۲ درصد، گاز لوله کشی ۹۶ درصد، آشپزخانه ۹۴ درصد و حمام ۸۶ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای آب لوله کشی، برق و گاز لوله کشی بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.
- حدود ۷۳ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرضه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۱۸ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۹ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی و سایر انجای تصرف مسکن بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره نشین کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۱۲ ، تراکم نفر در واحد مسکونی ۴/۹۸ نفر و تعداد اتاق در اختیار هر خانوار ۳/۴۴ اتاق می باشد. می توان نشان داد که اندازه هر سه شاخص تراکم خانوار در واحد مسکونی، تراکم نفر در واحد مسکونی و تعداد اتاق در اختیار هر خانوار در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۱۴-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۳ درصد از شاغلان شهر گرمی در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۶ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر اندک می باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود ۰/۴ هزار بهره بردار است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۴۰ درصد و بهره برداری بدون زمین ۶۰ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۴۸ درصد دارای زمین آبی و ۵۲ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۷۲ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۴۵ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر بالغ بر ۱۷۰ بهره برداری است که ۱۰ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۹۰ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۴۰ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۴ راس است.
- تعداد بهره برداریهای زنبورعسل در این شهر حدود ۲۰ بهره برداری است که هر یک به طور متوسط دارای ۴۵ کندو هستند بخش غالب (۱۰۰ درصد) کندوهای این بهره برداران، کندوی جدید است.

۱۵-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر گیوی

۱۵-۲-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر گیوی، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۴ درصد و ۳۲ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۶ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۳ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر حدود ۲/۰ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۸ درصد در بخش کشاورزی، ۲۵ درصد در بخش صنایع و معادن و ۶۷ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۲۰ درصد در فعالیتهای آموزشی، ۱۸ درصد در فعالیتهای ساختمانی، ۱۵ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۱۵ درصد در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع و ۸ درصد در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور مشغول کار هستند و این فعالیتهای، بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خدماتی (خدمات محلی - بازرگانی) در نظر گرفت.
- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش صنایع و معادن تاحدی بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی و خدمات نیز تا حدی کمتر شده است.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، صنعتی، بازرگانی، هتل و رستوران، کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای ساختمانی، آب و برق و گاز، اداره امور عمومی و دفاع، بهداشت و درمان و...) افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر شده است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
  - اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر کمتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، آبرزی پروری، آب و برق و گاز، ساختمان، اداره امور عمومی و دفاع و خدمات آموزشی و بهداشتی - درمانی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۱۵-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر گیوی، در سال ۱۳۸۱ دارای ۵۳۷ کارگاه بوده است که ۱۳۲۱ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۵ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه نهم قرار دارد. حدود ۱/۴ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۱/۳ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر کمتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی شخصی است که به ترتیب ۵۳/۶ درصد، ۱۲/۶ درصد و ۸/۴ درصد (جمعاً ۷۴/۶ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع، فعالیتهای آموزشی، فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای بهداشتی - درمانی است که به ترتیب ۲۷/۰ درصد، ۲۴/۳

درصد، ۲۱/۲ درصد، ۸/۴ درصد و ۴/۲ درصد (جمعاً ۸۵/۱ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۳/۳ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۱ نفر در فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع (۲/۴۸) و فعالیتهای آموزشی (۱/۱۳) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۱۵-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۷۷ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر گیوی صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۲۲/۵ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۱۶/۶ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۲۹۲ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۲۱۶ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۷۴ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۵۷/۱ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۳۳/۸ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۹/۱ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۶ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۲۴/۷ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی، ۱۱/۷ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه و ۶۳/۶ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۶۸ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۸۳ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۲ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۳۷ واحد می باشد.

• در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی $1/9$ درصد، مساحت زمین پروانه ها $1/9$ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها $1/5$ درصد و تعداد واحدهای مسکونی $1/1$ درصد است.
- در این شهر متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، تعداد طبقات، تعداد واحد مسکونی و متوسط مساحت زمین و زیربنای هر پروانه و نیز سهم نسبی پروانه های مسکونی از کل پروانه های ساختمانی کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

• در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر گیوی بیش از $1/6$ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۱۹ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اطاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اطاق ۶۳ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اطاق و بیشتر ۱۸ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای $3/5$ اطاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان ($3/3$ اطاق) بیشتر است.
- حدود ۱۹ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۱۶ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۲۱ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۴۴ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۹ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) بیشتر است.
- حدود ۱۶ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر

- ۳۹ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۱۸ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۲۷ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه در این شهر کمتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۸ درصد، تلفن ۹۵ درصد، آشپزخانه ۹۷ درصد و حمام ۹۳ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای همه تسهیلات مورد نظر (بجز گاز لوله کشی) بیشتر از آن در کل شهرهای استان است.
  - حدود ۷۵ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۱۴ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۱۱ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای و سایر انحای تصرف مسکن کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
  - اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی $1/06$ ، تراکم نفر در واحد مسکونی $3/95$ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار $3/32$ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم خانوار در واحد مسکونی و تراکم نفر در واحد مسکونی در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۱۵-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۸ درصد از شاغلان شهر گیوی در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۳۵ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر نسبتاً قابل توجه می باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود ۰/۶ هزار بهره بردار است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۸۲ درصد و بهره برداری بدون زمین ۱۸ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۸۵ درصد دارای زمین آبی و ۱۵ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۴۵ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۸۰ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر حدود ۱۸۰ بهره برداری است که ۶۵ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۳۵ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۲۵ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۵ راس است.
- تعداد بهره برداریهای زنبورعسل در این شهر بالغ بر ۱۵ بهره برداری است که هر یک به طور متوسط دارای ۳۵ کندو هستند. بخش بزرگی (۶۰ درصد) کندوهای این بهره برداران، کندوی جدید است.

۱۶-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر لاهرود

۱۶-۱-۲: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر لاهرود، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۷ درصد و ۲۹ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۲۲ درصد و اندازه سربراری جمعیت شاغل شهر ۴/۰ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر حدود ۰/۷ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۴۸ درصد در بخش کشاورزی، ۱۱ درصد در بخش صنایع و معادن و ۴۱ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۴۸ درصد در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، ۱۳ درصد در فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات، ۱۱ درصد در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع، ۱۱ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و ۸ درصد در فعالیتهای ساختمانی مشغول کار هستند و این فعالیتهای بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد کشاورزی در نظر گرفت.
- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات و بخش کشاورزی بیشتر و در مقابل در بخش صنایع و معادن کمتر شده است.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای ساختمانی، بازرگانی، آموزشی و بهداشتی - درمانی کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، حمل و نقل و انبارداری، اداره امور عمومی و دفاع، واسطه گریهای مالی) افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر شده است.
  - میزان سربراری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.

- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر کمتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر بیشتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، هتل و رستوران، حمل و نقل و انبارداری و اداره امور عمومی و دفاع این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۱۶-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر لاهرود، در سال ۱۳۸۱ دارای ۱۵۲ کارگاه بوده است که ۳۳۸ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۲ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه نوزدهم قرار دارد. حدود ۰/۴ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۰/۳ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر کمتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای هتل و رستوران و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۴۴/۷ درصد، ۱۱/۸ درصد و ۱۱/۸ درصد (جمعاً ۶۸/۳ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای آموزشی و پس از آن مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، فعالیتهای اداره

امور عمومی و دفاع، فعالیتهای بهداشتی - درمانی و فعالیتهای هتل و رستوران است که به ترتیب ۲۸/۱ درصد، ۲۲/۲ درصد، ۱۴/۲ درصد، ۷/۱ درصد و ۶/۲ درصد (جمعاً ۷۷/۸ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۳/۶ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۱ نفر در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و... است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای کشاورزی و دامپروری (۱/۳۹)، فعالیتهای آب و برق و گاز (۲/۰۵)، فعالیتهای هتل و رستوران (۱/۹۵)، فعالیتهای آموزشی (۱/۵۰)، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع (۱/۴۵) و فعالیتهای بهداشتی و درمانی (۱/۱۴) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۱۶-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۲۸ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر لاهرود صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۱۰/۵ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۲/۸ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۳۷۵ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۹۹ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۲۶ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۷۵/۰ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۲۱/۴ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۳/۶ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۳ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۲۵/۰ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی و ۷۵ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال می باشد. از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۲۳ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۲۴ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۰ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۹ واحد می باشد.

• در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۰/۷ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۰/۹ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۰/۲ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۰/۳ درصد است.
- در این شهر متوسط مساحت زمین هر پروانه بیشتر و متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، مساحت زیربنای هر پروانه، تعداد واحد مسکونی، تعداد طبقات هر پروانه و سهم نسبی پروانه های مسکونی از کل پروانه های ساختمانی کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

• در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر لاهرود در حدود ۰/۷ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۳۲ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اطاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اطاق ۵۹ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اطاق و بیشتر ۹ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای ۳/۱ اطاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اطاق) کمتر است.
- حدود ۱۲ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۱۶ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۳۲ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۴۰ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۸ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) بیشتر است.
- اندازه سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر ۴۰ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۵ درصد و برای سایر

- واحدهای مسکونی ۵۵ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای با دیوار باربر (با آجر و آهن، آجر و چوب و سایر مصالح) در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق بیش از ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۹ درصد، تلفن ۷۷ درصد، گاز لوله کشی ۷۳ درصد، آشپزخانه ۵۳ درصد و حمام ۳۰ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای همه تسهیلات مورد نظر کمتر از آن در کل شهرهای استان است.
  - حدود ۸۰ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۷ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۱۳ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی و سایر انجای تصرف مسکن بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
  - اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۱۱ ، تراکم نفر در واحد مسکونی ۴/۲۴ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار ۲/۷۷ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم نفر در واحد مسکونی و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تراکم خانوار در واحد مسکونی در این شهر برابر با آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۱۶-۲: کارکردهای روستایی

- برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۴۸ درصد از شاغلان شهر لاهرود در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۵۵ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر بسیار قابل توجه و زیاد می باشد.
- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر نزدیک به ۰/۴ هزار بهره بردار است که شامل بهره برداری با زمین ۹۶ درصد و بهره برداری بدون زمین ۴ درصد است.

- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۹۴ درصد دارای زمین آبی و ۶ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۵۰ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۹۰ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر بالغ بر ۱۶۰ بهره برداری است که ۵۹ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۴۱ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۲۸ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۳ راس است.

۱۷-۲: ویژگیهای اقتصادی مشکین شهر

۱۷-۱-۲: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر مشکین شهر، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۷ درصد و ۳۳ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۱۱ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۴ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر بالغ بر ۱۸/۰ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۶ درصد در بخش کشاورزی، ۲۴ درصد در بخش صنایع و معادن و ۷۰ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۱۷ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۱۷ درصد در فعالیتهای آموزشی، ۱۶ درصد در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع ۱۴ درصد در فعالیتهای ساختمانی و ۹ درصد در فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری مشغول کار هستند و این فعالیتهای بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خدماتی (بازرگانی - خدمات محلی) در نظر گرفت.
- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات و بخش صنایع و معادن بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی کمتر شده است.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، ساختمانی، اداره امور عمومی و دفاع، آموزشی و بهداشتی - درمانی کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای صنعتی، آب و برق و گاز، بازرگانی، هتل و رستوران، حمل و نقل و انبارداری، واسطه گریهای مالی و ...) افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر شده است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.

- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر کمتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، آب و برق و گاز، هتل و رستوران، واسطه گریهای مالی، اداره امور عمومی و دفاع و خدمات آموزشی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۱۷-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر مشکین شهر، در سال ۱۳۸۱ دارای ۳۲۶۹ کارگاه بوده است که ۸۴۶۲ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۶ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه سوم قرار دارد. حدود ۸/۴ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۸/۴ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر برابر با اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۴۹/۷ درصد، ۱۲/۱ درصد و ۷/۶ درصد (جمعاً ۶۹/۴ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای آموزشی، فعالیتهای اداره امور عمومی و

دفاع و فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای بهداشتی - درمانی است که به ترتیب ۲۹/۶ درصد، ۲۴/۳ درصد، ۱۱/۶ درصد، ۹/۹ درصد و ۶/۴ درصد (جمعاً ۸۱/۸ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۲۱/۲ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۳ نفر در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و... است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع (۱/۱۸)، فعالیتهای آموزشی (۱/۲۹)، فعالیتهای بهداشتی و درمانی (۱/۰۳) و فعالیتهای سایر خدمات عمومی - اجتماعی و شخصی (۱/۰۵) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۱۷-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۳۶۶ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر مشکین شهر صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۱۰۷/۶ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۱۱۰/۹ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۲۹۴ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۳۰۳ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۱۰۳ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۳۳/۹ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۵۰/۵ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۱۵/۶ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۹ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۷۵/۱ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی، ۲۴/۰ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه، ۰/۹ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۳۴۷ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۸۴۹ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۲/۵ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۴۶۹ واحد می باشد.

• در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۹/۳ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۹/۳ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۹/۹ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۱۱/۷ درصد است.
- در این شهر متوسط مساحت زمین و زیربنای هر پروانه، تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، تعداد واحد مسکونی، سهم نسبی پروانه های مسکونی بیشتر و متوسط تعداد طبقات هر پروانه کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

• در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر مشکین شهر در حدود ۱۳/۶ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۲۹ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اتاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اتاق ۵۸ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اتاق و بیشتر ۱۳ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای ۳/۳ اتاق می باشد که با اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اتاق) تقریباً برابر است.
- حدود ۲۹ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۲۶ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۲۱ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۲۴ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۳ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) اندکی کمتر است.
- حدود ۳۹ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر ۳۶ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۲۰ درصد و

- برای سایر واحدهای مسکونی ۵ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای آجر و چوب و دیوار برابر در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۸ درصد، تلفن ۹۴ درصد، گاز لوله کشی ۹۸ درصد، آشپزخانه ۹۴ درصد و حمام ۹۱ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای هم تسهیلات مورد نظر بیشتر از آن در کل شهرهای استان است.
  - حدود ۷۶ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۲۱ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۳ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای و سایر انحای تصرف مسکن کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
  - اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۱۰ ، تراکم نفر در واحد مسکونی ۴/۵۱ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار ۲/۹۶ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم خانوار در واحد مسکونی و تراکم نفر در واحد مسکونی در این شهر اندکی کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر اندکی بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۱۷-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۶ درصد از شاغلان شهر مشکین شهر در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۶ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر اندک می باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر بیش از ۰/۷ هزار بهره بردار است که از آن، سهم نسبی بهره برداری با زمین ۵۱ درصد و بهره برداری بدون زمین ۴۹ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۹۶ درصد دارای زمین آبی و ۴ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۲۶ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۹۳ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر بالغ بر ۹۰ بهره برداری است که ۳۱ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۶۹ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۲۷ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۴ راس است.
- تعداد بهره برداریهای زنبورعسل در این شهر حدود ۳۰ بهره برداری است که هر یک به طور متوسط دارای ۴۵ کندو هستند. بخش غالب (۹۰ درصد) کندوهای این بهره برداران، کندوی جدید است.

۱۸-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر نمین

۱۸-۱-۲: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر نمین، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۶ درصد و ۲۹ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۱۹ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۹ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر حدود ۲/۶ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۳ درصد در بخش کشاورزی، ۳۵ درصد در بخش صنایع و معادن و ۶۲ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۱۷ درصد در فعالیتهای صنعتی، ۱۶ درصد در فعالیتهای ساختمانی، ۱۶ درصد در فعالیتهای آموزشی، ۱۲ درصد در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع و ۱۱ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه مشغول کار هستند و این فعالیتهای بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خدماتی در نظر گرفت.
- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی و صنایع و معادن کمتر شده است و لیکن شدت این کاهش و افزایش چندان زیاد نیست.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، ساختمانی، واسطه گریهای مالی، آموزشی و بهداشتی - درمانی کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای صنعتی، آب و برق و گاز، هتل و رستوران، حمل و نقل و انبارداری و...) افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر شده است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل شهر تقریباً ثابت باقی مانده است.
  - اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر اندکی بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر بیشتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای معدنی، صنعتی، واسطه گریهای مالی، اداره امور عمومی و دفاع، آموزشی و هتل و رستوران این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۱۸-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر نمین، در سال ۱۳۸۱ دارای ۵۵۶ کارگاه بوده است که ۱۶۱۹ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۹ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه هفتم قرار دارد. حدود ۱/۴ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۱/۶ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر بیشتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۵۳/۱ درصد، ۱۳/۴ درصد و ۶/۷ درصد (جمعاً ۷۳/۲ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای آموزشی و پس از آن مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، فعالیتهای آموزشی، فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای بهداشتی - درمانی است که به ترتیب ۲۵/۵ درصد، ۱۸/۲ درصد، ۱۷/۶ درصد،

۸/۸ درصد و ۸/۲ درصد (جمعاً ۷۸/۳ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۷/۲ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۲ نفر در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و... است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای کشاورزی و دامپروری (۱/۹۳)، فعالیتهای آب و برق و گاز (۱/۰۵)، فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری (۱/۱۸) فعالیتهای بهداشتی - درمانی (۱/۳۱)، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع (۱/۷۹) و فعالیتهای آموزشی (۱/۳۶) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۱۸-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۶۲ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر نمین صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۲۵/۳ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۱۷/۰ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۴۰۹ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۲۷۴ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۶۷ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۲۹/۰ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۵۱/۶ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۱۹/۴ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۲/۰ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۴۵/۲ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی، ۲۲/۶ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه، ۳۰/۶ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال و ۱/۶ درصد برای سایر ساختمانها می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۵۵ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۱۰۰ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۸ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۱۲۲ واحد می باشد.

● در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی $1/6$ درصد، مساحت زمین پروانه ها $2/2$ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها $1/5$ درصد و تعداد واحدهای مسکونی $1/4$ درصد است.
- در این شهر متوسط مساحت زمین و تعداد طبقات هر پروانه بیشتر و متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، تعداد واحد مسکونی و مساحت زیربنای هر پروانه و سهم نسبی پروانه های مسکونی کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

● در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر نمین در حدود $2/6$ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۲۱ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اطاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اطاق ۶۳ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اطاق و بیشتر ۱۶ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای $3/4$ اطاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان ($3/3$ اطاق) بیشتر است.
- حدود ۳۰ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۲۲ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۲۱ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۲۷ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۴ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) بیشتر است.
- حدود ۵۵ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر

۳۶ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۶ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۳ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق بیش از ۹۷ درصد، آب لوله کشی ۹۰ درصد، تلفن ۹۶ درصد، گاز لوله کشی ۹۵ درصد، آشپزخانه ۹۶ درصد و حمام ۹۱ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای گاز لوله کشی، تلفن، آشپزخانه و حمام بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.

- حدود ۷۳ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرضه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۲۲ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۵ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی و اجاره ای بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای سایر انحای تصرف مسکن کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

- اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی $1/0.3$ ، تراکم نفر در واحد مسکونی $3/88$ نفر و تعداد اتاق در اختیار هر خانوار $3/28$ اتاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم خانوار در واحد مسکونی و تراکم نفر در واحد مسکونی در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تعداد اتاق در اختیار هر خانوار در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۱۸-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۳ درصد از شاغلان شهر نمین در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۱۵ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر کم می باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر بیش از ۰/۳ هزار بهره بردار است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۴۹ درصد و بهره برداری بدون زمین ۵۱ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۹۰ درصد دارای زمین آبی و ۱۰ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۶۴ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۵۰ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر بالغ بر ۹۰ بهره برداری است که ۴۰ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۶۰ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۱۷ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۵ راس است.
- تعداد بهره برداریهای زنبورعسل در این شهر حدود ۲۰ بهره برداری است که هر یک به طور متوسط دارای ۲۰ کندو هستند. بخش غالب (۹۵ درصد) کندوهای این بهره برداران، کندوی جدید است.

۱۹-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر نیر

۱۹-۱-۲: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر نیر، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۷ درصد و ۳۴ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۸ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۰ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر حدود ۱/۶ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۱۱ درصد در بخش کشاورزی، ۱۳ درصد در بخش صنایع و معادن و ۷۶ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۲۲ درصد در فعالیتهای خدمات آموزشی، ۱۵ درصد در فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع، ۱۴ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۱۱ درصد در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور و ۱۰ درصد در فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری مشغول کار هستند و این فعالیتهای، بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد خدمات (محلی و بازرگانی) در نظر گرفت.
- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی و اندکی نیز در بخش صنایع و معادن کمتر شده است.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، ساختمانی، مستغلات و خدمات کسب و کار کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای صنعتی، آب و برق و گاز، واسطه گریهای مالی، حمل و نقل و انبارداری، خدمات آموزشی و بهداشتی - درمانی و ...) افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر شده است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.

- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر کمتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و پرورش دام و طیور، هتل و رستوران، واسطه گریهای مالی، اداره امور عمومی و دفاع، خدمات آموزشی و خدمات بهداشتی - درمانی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۱۹-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر نیر، در سال ۱۳۸۱ دارای ۴۱۴ کارگاه بوده است که ۱۲۵۶ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۳/۰ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه دهم قرار دارد. حدود ۱/۱ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۱/۳ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر بیشتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۵۰/۲ درصد، ۱۰/۱ درصد و ۸/۲ درصد (جمعاً ۶۸/۵ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای آموزشی، فعالیتهای اداره امور عمومی و

دفاع، فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای بهداشتی - درمانی است که به ترتیب ۲۳/۶ درصد، ۲۲/۱ درصد، ۱۹/۱ درصد، ۸/۹ درصد و ۶/۷ درصد (جمعاً ۸۰/۴ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتها با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۸/۵ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۴ نفر در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و... است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای کشاورزی و دامپروری (۵/۱۱)، فعالیتهای آب و برق و گاز (۱/۵۰)، فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و... (۱/۱۰)، فعالیتهای آموزشی (۱/۱۷)، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع (۱/۹۵) و فعالیتهای بهداشتی - درمانی (۱/۰۹) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۱۹-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۴۰ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر نیر صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۱۴/۲ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۷/۴ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۳۵۶ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۱۸۵ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۵۲ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۵۵ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه، ۳۵ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه و ۱۰ درصد برای ساختمانهای ۳ طبقه و بیشتر صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۶ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۷۷/۵ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی، ۲/۵ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه و ۲۰ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۳۴ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۳۶ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۱ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۴۰ واحد می باشد.

• در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی ۱/۰ درصد، مساحت زمین پروانه ها ۱/۲ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها ۰/۷ درصد و تعداد واحدهای مسکونی ۰/۵ درصد است.

- در این شهر متوسط مساحت زمین هر پروانه بیشتر و متوسط تعداد واحد مسکونی در هر ساختمان، زیربنای هر پروانه، تعداد طبقات هر ساختمان، تراکم ساختمانی و سطح اشتغال هر پروانه و سهم نسبی پروانه های مسکونی کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

• در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر نیر در حدود ۱/۱۶ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۱۴ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اتاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اتاق ۶۵ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اتاق و بیشتر ۲۱ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای ۳/۷ اتاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۳/۳ اتاق) بیشتر است.

- حدود ۱۷ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۴۰ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۲۴ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۱۸ درصد است. براین اساس،

متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۲ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) کمتر است.

- حدود ۶۴ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار برابر ۳۲ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار برابر ۲ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۲ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق بیش از ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۳ درصد، تلفن ۸۹ درصد، گاز لوله کشی ۹۸ درصد، آشپزخانه ۹۷ درصد و حمام ۸۲ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق، گاز لوله کشی و آشپزخانه بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.

- حدود ۷۹ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۱۰ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۱۱ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی و سایر انحای تصرف مسکن بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

- اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۰۹ ، تراکم نفر در واحد مسکونی ۴/۱۵ نفر و تعداد اتاق در اختیار هر خانوار ۳/۴۱ اتاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم خانوار در واحد مسکونی و تراکم نفر در واحد مسکونی در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و متوسط تعداد اتاق در اختیار هر خانوار در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۱۱ درصد از شاغلان شهر نیر در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۴۵ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می‌شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر نسبتاً قابل توجه می‌باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر بیش از ۰/۵ هزار بهره بردار است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۸۵ درصد و بهره برداری بدون زمین ۱۵ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۹۵ درصد دارای زمین آبی و ۵ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۹۸ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۱۰ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر بالغ بر ۱۳۰ بهره برداری است که ۲۶ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۷۴ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می‌باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۴۷ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۹ راس است.
- تعداد بهره برداریهای زنبورعسل در این شهر بیش از ۳۰ بهره برداری است که هر یک به طور متوسط دارای ۱۶ کندو هستند. بخش غالب (۱۰۰ درصد) کندوهای این بهره برداران، کندوی جدید است.

۲۰-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر هشتجین

۲۰-۲-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

- در سال ۱۳۸۵، در شهر هشتجین، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۱ درصد و ۲۶ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۱۵ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۸ نفر است.
در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر بالغ بر ۱/۲ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور ۲۶ درصد در بخش کشاورزی، ۱۹ درصد در بخش صنایع و معادن و ۵۵ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می باشد.
به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می دهد که از کل شاغلان شهر ۲۶ درصد در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، ۱۶ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۱۴ درصد در فعالیتهای آموزشی، ۱۳ درصد در فعالیتهای ساختمانی و ۹ درصد در فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری مشغول کار هستند و این فعالیتهای، بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می کنند.
براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می توان شهری با عملکرد کشاورزی و خدماتی (بازرگانی و حمل و نقل) در نظر گرفت.
- مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد که در این دوره ده ساله:
  - اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات بیشتر و در مقابل در بخش کشاورزی و بخش صنایع و معادن کمتر شده است.
  - از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، صنعت، ساختمان، واسطه گریهای مالی و اداره امور عمومی و دفاع کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای بازرگانی، حمل و نقل و انبارداری، آموزش، بهداشت و درمان و...) افزوده شده است.
  - اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر شده است.
  - میزان سرباری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.

- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

• مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:

- میزان بیکاری جمعیت فعال شهر بیشتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.

- میزان سرباری جمعیت شاغل در این شهر بیشتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.

- میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، معدنی و آموزشی این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۲۰-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر هشتجین، در سال ۱۳۸۱ دارای ۳۰۹ کارگاه بوده است که ۸۱۳ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۶ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه دوازدهم قرار دارد. حدود ۰/۸ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۰/۸ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر تقریباً برابر با اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۵۲/۸ درصد، ۱۲/۳ درصد و ۸/۴ درصد (جمعاً ۷۳/۵ درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای آموزشی و پس از آن مربوط به فعالیتهای عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع، فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای بهداشتی - درمانی است که به ترتیب ۴۲/۳ درصد، ۲۰/۴ درصد،

۱۰/۹ درصد، ۷/۹ درصد و ۵/۸ درصد (جمعاً ۸۷/۳ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۵/۶ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۰ نفر در فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است.

همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای آب و برق و گاز (۱/۴۷)، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع (۱/۱۲) و فعالیتهای آموزشی (۲/۲۵) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۲۰-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۶۴ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر هشتجین صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۱۶/۰ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۷/۹ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۲۵۱ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۱۲۳ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۴۹ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۷۸/۱ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه و ۲۱/۹ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۲ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۹/۴ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی، ۱/۷ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه، ۸۵/۹ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال و ۳/۱ درصد برای سایر ساختمانها می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۶۱ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۶۳ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱/۰ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۱۸ واحد می باشد.

● در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی $1/6$ درصد، مساحت زمین پروانه ها $1/4$ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها $0/7$ درصد و تعداد واحدهای مسکونی $0/9$ درصد است.
- در این شهر سهم نسبی پروانه های مسکونی در کل پروانه های ساختمانی بیشتر و متوسط تراکم ساختمانی، سطح اشتغال، تعداد طبقات، تعداد واحد مسکونی و متوسط مساحت زمین و زیربنای هر پروانه کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

● در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر هشتجین در حدود $1/14$ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۱۳ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اطاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اطاق ۶۳ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اطاق و بیشتر ۲۴ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای $3/8$ اطاق می باشد که از اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان ($3/3$ اطاق) بیشتر است.
- حدود ۹ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۱۶ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۴۴ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۳۱ درصد است. براین اساس، متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۷ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) بیشتر است.
- حدود ۳۷ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر

- ۱۰ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۳۳ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۲۰ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای آجر و چوب و دیوار باربر و سایر بناهای مسکونی در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق بیش از ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۹۰ درصد، تلفن ۹۱ درصد، آشپزخانه ۹۶ درصد و حمام ۷۶ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق و آشپزخانه بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.
- حدود ۸۶ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرضه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۱۱ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۳ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای و سایر انحای تصرف مسکن کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.
- اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی $1/04$ ، تراکم نفر در واحد مسکونی $3/97$ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار $3/66$ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم خانوار در واحد مسکونی و تراکم نفر در واحد مسکونی در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۲۰-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۲۵ درصد از شاغلان شهر هشتجین در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۵۰ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر بسیار قابل توجه می باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود ۰/۶ هزار بهره بردار است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۷۱ درصد و بهره برداری بدون زمین ۲۹ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۴۰ درصد دارای زمین آبی و ۶۰ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۹۰ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۳۵ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر حدود ۵۳۰ بهره برداری است که ۴۸ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۵۲ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۱۲ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۳ راس است.
- تعداد بهره برداریهای زنبورعسل در این شهر حدود ۲۰ بهره برداری است که هر یک به طور متوسط دارای ۱۰ کندو هستند. بخش غالب (۹۰ درصد) کندوهای این بهره برداران، کندوی جدید است.

۲۱-۲: ویژگیهای اقتصادی شهر هیر

۲۱-۲-۱: ویژگیهای اشتغال جمعیت

• در سال ۱۳۸۵، در شهر هیر، اندازه میزان فعالیت عمومی و میزان فعالیت واقعی جمعیت به ترتیب حدود ۳۸ درصد و ۳۴ درصد، اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال ۹ درصد و اندازه سرباری جمعیت شاغل شهر ۳/۳ نفر است.

در این سال، تعداد شاغلان ساکن شهر حدود ۰/۸ هزار نفر است که طبق برآوردهای مشاور بیش از ۴۰ درصد در بخش کشاورزی، ۱۵ درصد در بخش صنایع و معادن و ۴۵ درصد در بخش خدمات مشغول کار هستند. این نسبتها نشان دهنده نقش غالب و مسلط بخش خدمات و اهمیت نسبی بسیار زیاد بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال برای ساکنان شهر می‌باشد. به همین ترتیب، ساختار رشته فعالیتی اشتغال نشان می‌دهد که از کل شاغلان شهر بیش از ۴۰ درصد در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، ۲۶ درصد در فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، ۸ درصد در فعالیتهای صنعتی، ۷ درصد در فعالیتهای ساختمانی و ۶ درصد در فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات مشغول کار هستند و این فعالیتهای، بیشترین تعداد فرصتهای شغلی برای شاغلان ساکن شهر را فراهم می‌کنند.

براین اساس، با توجه به ساختار بخشی و رشته فعالیتی اشتغال، این شهر را می‌توان شهری با عملکرد کشاورزی - بازرگانی در نظر گرفت.

• مقایسه ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر در سال ۱۳۸۵ با ویژگیهای متناظرشان در سال ۱۳۷۵ نشان می‌دهد که در این دوره ده ساله:

- اهمیت نسبی اشتغال در بخش خدمات بیشتر و در مقابل در بخش های کشاورزی و صنایع و معادن کمتر شده است.

- از سهم نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، ساختمانی، آموزش، بهداشت و درمان و سایر فعالیتهای خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی کاسته شده و بر سهم نسبی اشتغال در سایر فعالیتهای اقتصادی (و از آن جمله، فعالیتهای صنعتی، بازرگانی، هتل و رستوران، حمل و نقل و انبارداری و اداره امور عمومی و دفاع) افزوده شده است.

- اندازه میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کاسته شده است.

- میزان سربراری جمعیت شاغل شهر کاهش یافته است.
- اندازه میزان فعالیت عمومی جمعیت شهر بیشتر شده است.

- مقایسه تطبیقی ویژگیهای اشتغال جمعیت شهر با ویژگیهای متناظرشان در نظام اشتغال جمعیت شهری استان در سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که:
  - میزان بیکاری جمعیت فعال شهر کمتر از آن برای جمعیت شهری استان (۱۳ درصد) است.
  - میزان سربراری جمعیت شاغل در این شهر کمتر از آن در کل جامعه شهری استان (۳/۶ نفر) است.
  - میزان تمرکز نسبی اشتغال در فعالیتهای کشاورزی و دامپروری و پرورش طیور، عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و هتل و رستوران این شهر بیشتر از آن در جامعه شهری استان بوده (اندازه ضریب مکانی آنها بیشتر از واحد است) و فعالیتهای پایه نظام اقتصادی شهر را تشکیل می دهند.

۲-۲۱-۲: ویژگیهای کارگاههای اقتصادی و اشتغال آنها

شهر هیر، در سال ۱۳۸۱ دارای ۱۱۹ کارگاه بوده است که ۳۴۹ نفر در آنها مشغول کار بوده اند. به این ترتیب، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه اقتصادی این شهر ۲/۹ نفر است که حاکی از فراوانی نسبی زیاد کارگاههای کوچک و با شاغلان اندک در میان کارگاههای اقتصادی این شهر می باشد.

این شهر، از نظر تعداد کارگاههای اقتصادی و تعداد شاغلان آنها، در میان شهرهای استان اردبیل در رتبه هیجدهم قرار دارد. حدود ۰/۳ درصد تعداد کارگاههای اقتصادی استان و ۰/۴ درصد تعداد شاغلان کارگاهی استان به این شهر اختصاص دارد، ضمن آن که مقایسه این دو نسبت نشان می دهد که متوسط تعداد شاغلان هر کارگاه اقتصادی این شهر بیشتر از اندازه متناظر آن در کل استان می باشد.

بیشترین تعداد کارگاههای اقتصادی این شهر مربوط به فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه و پس از آن مربوط به فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب درصد، درصد و درصد (جمعاً درصد) تعداد کل کارگاههای این شهر می باشد. به همین ترتیب، بیشترین تعداد شاغلان کارگاهی این شهر مربوط به فعالیتهای آموزشی و پس از آن مربوط به فعالیتهای اداره

امور عمومی و دفاع و فعالیتهای عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر کالاها و وسایل نقلیه، فعالیتهای صنعتی و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی است که به ترتیب ۲۹/۵ درصد، ۲۲/۹ درصد، ۱۸/۳ درصد، ۹/۵ درصد و ۵/۷ درصد (جمعاً ۸۵/۹ درصد) کل شاغلان کارگاهی شهر را به خود اختصاص داده اند.

توزیع کارگاههای شهر برحسب تعداد کارکنان آنها در رشته فعالیتهای مختلف متفاوت بوده و به تبع آن، متوسط تعداد کارکنان هر کارگاه در این رشته فعالیتهای با یکدیگر فرق می کند که دامنه تغییرات آن بین حداکثر ۱۲/۷ نفر در فعالیتهای آموزشی و حداقل ۱/۰ نفر در فعالیتهای حمل و نقل و انبارداری و فعالیتهای املاک و مستغلات و خدمات کسب و کار است. همچنین، مقایسه شدت نسبی تمرکز اشتغال کارگاهی فعالیتهای اقتصادی با شدت نسبی متناظر آن برای کل اشتغال کارگاهی شهرهای استان نشان می دهد که اندازه ضریب مکانی اشتغال در کارگاههای فعالیتهای کشاورزی و دامپروری (۱/۳۵)، فعالیتهای آب و برق و گاز (۱/۶۲)، فعالیتهای اداره امور عمومی و دفاع (۲/۳۴)، فعالیتهای آموزشی (۱/۵۷) و فعالیتهای سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی (۱/۳۱) این شهر بیشتر از واحد بوده و فعالیتهای پایه ای این شهر محسوب می شود.

۳-۲۱-۲: ویژگیهای زمین و مسکن

در سال ۱۳۸۵، تعداد ۵۰ پروانه ساختمانی برای ساخت و ساز در شهر هیر صادر شده است. مساحت زمین این پروانه ها ۷۰/۰ هزار متر مربع و مساحت زیربنای آنها ۳۴/۹ هزار مترمربع می باشد. برپایه این اطلاعات، متوسط مساحت زمین هر پروانه ۱۳۹۹ مترمربع و متوسط مساحت زیربنای هر پروانه ۶۷۹ مترمربع است که به تبع آن، متوسط تراکم ساختمانی در پروانه های ساختمانی ۵۰ درصد است.

توزیع پروانه های ساختمانی برحسب تعداد طبقات ساختمان آنها نشان می دهد که ۸۶/۰ درصد برای ساختمانهای ۱ طبقه و ۱۴/۰ درصد برای ساختمانهای ۲ طبقه صادر شده است که متوسط تعداد طبقات متناظر با آنها برای هر ساختمان ۱/۱ طبقه می شود.

به همین ترتیب از کل پروانه های ساختمانی صادر شده حدود ۱۶/۰ درصد برای ساختمانهای اسکلت فلزی، ۳۰/۰ درصد برای ساختمانهای بتون آرمه و ۵۴/۰ درصد برای ساختمانهای آجر و آهنی و دیوار حمال می باشد.

از کل این پروانه های ساختمانی، تعداد ۴۵ پروانه برای ایجاد ساختمانهای مسکونی و ساختمانهای مسکونی مختلط جهت تولید ۴۵ واحد مسکونی صادر شده است که متناظر با ۱ واحد مسکونی در هر پروانه ساختمانی است.

همچنین، با توجه به تعداد واحدهای مسکونی منظور شده در پروانه های ساختمانی صادر شده برای این شهر در دوره پنجساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵، متوسط تعداد واحدهای مسکونی در هر سال از این دوره زمانی ۲۴ واحد می باشد.

• در یک مقایسه تطبیقی از ویژگیهای پروانه های ساختمانی این شهر با ویژگیهای متناظرشان در کل نقاط شهری استان در سال مورد بررسی می توان نشان داد:

- سهم نسبی این شهر در کل نقاط شهری استان برای تعداد پروانه های ساختمانی $1/3$ درصد، مساحت زمین پروانه ها $6/1$ درصد، مساحت زیربنای پروانه ها $3/1$ درصد و تعداد واحدهای مسکونی $0/6$ درصد است.

- در این شهر متوسط مساحت زمین و زیربنای هر پروانه بیشتر و متوسط سطح اشتغال، تراکم ساختمانی، تعداد طبقات و تعداد واحد مسکونی هر پروانه و سهم نسبی پروانه های مسکونی از کل پروانه های ساختمانی کمتر از اندازه متوسط های متناظرشان در کل شهرهای استان است.

• در سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای مسکونی معمولی شهر هیر در حدود $0/65$ هزار واحد است که هزار خانوار در آنها سکونت دارند. ویژگیهای عمده واحدهای مسکونی این شهر، به طور خلاصه، عبارتند از:

- حدود ۲۹ درصد از واحدهای مسکونی دارای یک و دو اتاق هستند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای سه و چهار اتاق ۵۷ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای پنج اتاق و بیشتر ۱۴ درصد است. برپایه این الگوی توزیع، هر واحد مسکونی شهر به طور متوسط دارای $3/3$ اتاق می باشد که با اندازه متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان ($3/3$ اتاق) تقریباً برابر است.

- حدود ۱۶ درصد از واحدهای مسکونی شهر دارای بنای با ۵ سال عمر یا کمتر از آن است. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۵ تا ۱۰ سال ۲۱ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر ۱۰ تا ۲۰ سال ۱۱ درصد و برای واحدهای مسکونی دارای بنای با عمر بیش از ۲۰ سال ۵۳ درصد است. براین اساس،

متوسط عمر بنای هر واحد مسکونی شهر ۱۹ سال است که از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان (۱۳ سال) بیشتر است.

- حدود ۱۵ درصد از واحدهای مسکونی شهر در بناهای اسکلت فلزی و بتون آرمه قرار دارند. اندازه این نسبت برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و آهن و دیوار باربر ۳۷ درصد، برای واحدهای مسکونی دارای بنای آجر و چوب و دیوار باربر ۱۲ درصد و برای سایر واحدهای مسکونی ۳۷ درصد است. سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای بناهای آجر و چوب و دیوار باربر و سایر بناهای مسکونی در این شهر بیشتر از سهم نسبی واحدهای متناظرشان در کل شهرهای استان بوده و سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای سایر انواع بناها در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

- سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق بیش از ۹۹ درصد، آب لوله کشی ۷۰ درصد، تلفن ۹۵ درصد، گاز لوله کشی ۸۲ درصد، آشپزخانه ۸۷ درصد و حمام ۶۰ درصد است. در این شهر، سهم نسبی واحدهای مسکونی دارای برق و تلفن بیشتر از آن در کل شهرهای استان بوده و برای واحدهای مسکونی دارای سایر امکانات و تسهیلات کمتر از آن در کل شهرهای استان است.

- حدود ۸۸ درصد از خانوارهای ساکن واحدهای مسکونی مالک (عرصه و اعیان، اعیان) محل سکونت خود هستند. اندازه این نسبت برای خانوارهای اجاره نشین ۵ درصد است و خانوارهایی که محل سکونت خود را به طرق دیگر (مجانی، در برابر خدمت و...) در تصرف دارند حدود ۷ درصد می باشد. در این شهر، سهم نسبی خانوارهای دارای مسکن ملکی بیشتر از متوسط متناظر آن در کل شهرهای استان بوده و برای خانوارهای دارای مسکن اجاره ای و سایر انحای تصرف مسکن کمتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

- اندازه تراکم خانوار در واحد مسکونی ۱/۰۶ ، تراکم نفر در واحد مسکونی ۴/۰۱ نفر و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار ۳/۱۲ اطاق می باشد. می توان نشان داد که تراکم خانوار در واحد مسکونی و تراکم نفر در واحد مسکونی در این شهر کمتر از آن در کل شهرهای استان بوده و تعداد اطاق در اختیار هر خانوار در این شهر بیشتر از آن در کل شهرهای استان می باشد.

۴-۲۱-۲: کارکردهای روستایی

برپایه آخرین اطلاعات آماری در دسترس و برآوردهای مشاور، در حال حاضر حدود ۴۰ درصد از شاغلان شهر هیر در فعالیتهای بخش کشاورزی مشغول کار هستند و حدود ۵۸ درصد از خانوارهای ساکن شهر به فعالیتهای کشاورزی اشتغال دارند. به این ترتیب ملاحظه می‌شود که اهمیت نسبی بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال (و به تبع آن، تولید) این شهر بسیار قابل توجه می‌باشد.

- تعداد بهره برداریهای کشاورزی این شهر حدود ۰/۴ هزار بهره بردار است که از آن سهم نسبی بهره برداری با زمین ۸۰ درصد و بهره برداری بدون زمین ۲۰ درصد است.
- از کل بهره برداریهای با زمین حدود ۹۹ درصد دارای زمین آبی و ۱ درصد دارای زمین دیم هستند. در میان بهره برداریهای با زمین، سهم نسبی بهره برداریهای زراعی ۴۱ درصد و بهره برداریهای باغ و قلمستان ۸۴ درصد است.
- تعداد بهره برداریهای دامی این شهر حدود ۱۲۰ بهره برداری است که ۵۲ درصد از آن بهره برداریهای دامهای کوچک و ۴۸ درصد نیز بهره برداریهای دامهای بزرگ می‌باشد. متوسط تعداد دام در دامداریهای دارای دام کوچک ۳۰ راس و در دامداریهای دارای دام بزرگ (گاو) ۳ راس است.
- تعداد بهره برداریهای زنبورعسل در این شهر بیش از ۱۰۰ بهره برداری است که هر یک به طور متوسط دارای ۱۳۰ کندو هستند. بخش غالب (۱۰۰ درصد) کندوهای این بهره برداران، کندوی جدید است.